

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Liiketalouden koulutusohjelma
Laskentatoimi

Petriina Avelin-Liiri

Pienen osakeyhtiön verosuunnittelukeinot Case: Lappeenrannan Laaturakennus Oy

Opinnäytetyö 2012

Tiivistelmä

Petriina Avelin-Liiri

Pienen osakeyhtiön verosuunnittelukeinot, Case: Lappeenrannan Laaturakennus Oy, 53 sivua, 1 liite

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Liiketalouden koulutusohjelma

Laskentatoimen suuntautumisvaihtoehto

Opinnäytetyö 2012

Ohjaaja: lehtori Teija Launiainen

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda case-yritykselle toimiva verosuunnittelumalli. Malli rakentui tutkimalla eri verosuunnittelukeinoja, joiden avulla pystytään vaikuttamaan case-yrityksen verotettavaan tuloon. Opinnäytetyössä otettiin huomioon myös omistajaosakkaan näkökulma, koska omistajan henkilökohtainen verotus on tärkeässä asemassa yhden osakkaan osakeyhtiöissä. Opinnäytetyössä selvitettiin myös, miten osakeyhtiöitä verotetaan, mitkä voivat olla yrityksen verosuunnittelun tavoitteita ja mitä riskejä verosuunnitteluun liittyy.

Teoriaosuudessa käsiteltiin vain sellaisia verosuunnittelun keinoja, joita voidaan hyödyntää case-yrityksen verosuunnittelussa. Jo opinnäytetyötä suunniteltaessa oli selvää, ettei pienessä osakeyhtiössä tulisi olemaan käytössä monia verosuunnittelukeinoja. Myös se, ettei seuraavan viiden vuoden aikana yritystä myytäisi, omistusta hajautettaisi tai muita yritysjärjestelyitä tultaisi tekemään, rajasivat pois mahdollisia verosuunnittelukeinoja.

Nettovarallisuuden kasvattaminen sekä osingon ja palkan optimointi osoittautuivat käyttökelpoisiksi verosuunnittelukeinoiksi case-yrityksessä. Kokonaisverorasituksen huomioiminen nousi yhdeksi tärkeäksi tekijäksi osingon ja palkan optimoinnissa. Toimi- ja varastotilojen omistus- ja vuokrasuhteilla, kuluvarastolla sekä vapaaehtoisilla vakuutuksilla voidaan myös vaikuttaa sekä yrityksen että omistajayrittäjän verotettavan tulon muodostumiseen.

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Lähdeaineistona käytettiin alan kirjallisuutta ja -lehtiartikkeleita. Ajankohtaiset verotiedot löytyivät verottajan internetsivuilta ja uusin lainsäädäntö oikeusministeriön internetpalvelusta.

Tilanteiden muuttuessa sekä omistajaosakkaan henkilökohtaisessa elämässä että maailman taloudellisessa tilanteessa voi tilanne olla toinen jo viiden vuoden päästä. Myöhemmin voisi tutkia esimerkiksi sitä, kuinka osakkeiden hajauttamisella perhepiirissä voitaisiin saada suuremmat verottomat osingot.

Asiasanat: verosuunnittelu, nettovarallisuus, tilinpäätös, osakeyhtiö

Abstract

Petriina Avelin-Liiri

Tax Planning Options for a Small Limited Company, Case: Lappeenranta Laaturakennus Oy, 53 pages, 1 appendice

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business Administration, Lappeenranta

Degree Programme in Business Administration

Specialisation in Accounting

Bachelor's Thesis 2012

Instructor: Ms Teija Launiainen, Senior Lecturer

The main purpose of this thesis was to create a tax planning model for the case company. The model was built by researching various tax planning opportunities which can be utilized to influence the case company's taxable income. The thesis paid attention to both the company's and the shareholder's taxation, because the owner's personal taxation plays an important role in a single-shareholder company. One of the aims of this thesis was also to examine how limited companies are taxed, which are the company's tax planning options and what problems the company can meet when conducting tax planning.

The theory part was limited to the tax planning opportunities that can be useful for the case company. Already when planning the thesis project, it was clear that there would be only a small number of tax planning options available for a small limited company. Also, the fact that in the next five years the owner will not be selling the company, decentralizing ownership or making other corporate transactions, limited the tax planning options.

Increasing the net assets and optimizing the dividend and salary turned out to be useful tax planning methods in the case company. The overall tax burden had an important role in the salary and dividend optimization. The case company's tax planning can also be affected through the owned and rented ratio regarding office and storage facilities, voluntary insurances, and the current inventory.

The research method utilised was qualitative. The information was gathered from business literature, magazine articles and different laws. The future changes in the personal life of the owner-shareholder as well as in the global economy may cause that the situation is different after five years already. Later on it could be examined, for example, how decentralization of shares within the family could produce higher tax-free dividends.

Keywords: tax planning, net assets planning, annual account, limited company

Sisältö

Lyhenteet.....	5
1 Johdanto.....	6
1.1 Perusteluja aiheen tutkimiselle	6
1.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset.....	7
1.3 Tutkimusmenetelmä	7
2 Osakeyhtiön verotus	8
3 Verosuunnittelun tavoitteet	9
3.1 Tilinpäätössuunnittelun ja verotuksen yhteys	11
3.2 Verosuunnittelun tasot.....	12
3.3 Verosuunnittelun riskit	13
4 Verosuunnittelun keinot	15
4.1 Nettovarallisuuden kasvattaminen.....	15
4.2 Osakkeiden matemaattinen arvo	17
4.3 Voitonjakotavat	18
4.3.1 Osingonjako.....	18
4.3.2 Osakepääoman alentaminen	21
4.3.3 Omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen.....	22
4.3.4 Voitonjakovaihtoehtojen verotaso	23
4.4 Tapoja vaikuttaa yrityksen tulokseen laillisin keinoin	24
4.4.1 Palkanmaksu	24
4.4.2 Henkilökuntaedut ja vapaaehtoiset vakuutukset.....	26
4.4.3 Osakas- ja lähipiirilainat	29
4.4.4 Yritys yrittäjän vuokralaisena	30
4.4.5 Laina yhtiölle ja pääomalaina.....	31
4.4.6 Takaus- ja vakuusprovisio	32
4.5 Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto.....	33
4.5.1 Tavoitetulokseen pyrkiminen.....	33
4.5.2 Kuluvaraston syntyminen	34
4.5.3 Tilikauden pituuden vaikutus.....	34
5 Case-yrityksen esittely	36
5.1 Verosuunnittelun tavoitteet case-yrityksessä	36
5.2 Verosuunnittelukeinoja case-yrityksessä	37
5.2.1 Nettovarallisuuden kasvattaminen	38
5.2.2 Osingon ja palkan optimointi	39
5.2.3 Henkilökuntaedut ja vapaaehtoiset vakuutukset.....	41
5.2.4 Lainat sekä takaus- ja vakuusprovisiot.....	42
5.2.5 Toimi- ja varastotilojen vuokraus.....	44
6 Pohdinta	45
Taulukot.....	49
Lähteet	50

Liitteet

Liite 1 Verosuunnittelun keinoja osakkaan ja yhtiön näkökulmasta case-yrityksessä

Lyhenteet

AKYL = Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988

ArvL = Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2005

EPA = Ennakkoperintäasetus 1124/1996

EPL = Ennakkoperintälaki 118/1996

EVL = Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968

KHO = Korkein hallinto-oikeus

KPA = Kirjanpitoasetus 1339/1997

KPL = Kirjanpitolaki 1336/1997

OKL = Osuuskuntalaki 1488/2001

OYL = Osakeyhtiölaki 624/2006

TVL = Tuloverolaki 1535/1992

VML = Verotusmenettelylaki 1558/1995

YEL = Yrittäjien eläkelaki 468/1969

1 Johdanto

1.1 Perusteluja aiheen tutkimiselle

Suomessa kirjanpito ja verotus, tilinpäätös ja verosuunnittelu, liittyvät tiukasti toisiinsa. Tilinpäätöstä suunniteltaessa on suunniteltava myös verotusta ja vastaavasti myös toisinpäin. Hyvän suunnittelun avulla voidaan löytää tehokkaat ja oikeat menettelytavat ja edulliset vaihtoehdot. (Leppiniemi 2010a, 7.)

Verosuunnittelu on aina ajankohtainen aihe, koska tilinpäätös- ja verosuunnittelulle on ominaista jatkuvasti muuttuva suunnittelu ympäristö. Suuri verouudistus on tapana tehdä kymmenen vuoden välein ja pienempiä vuosittain. (Leppiniemi & Walden 2009, 13.) Viimeisin verouudistus toteutui vuoden 2012 alusta, jolloin olennaisin muutos oli osakeyhtiöiden voitostaan maksaman yhteisöverokannan alentaminen 26 prosentista 24,5 prosenttiin. Myös osinkoverotusta muutettiin, jolloin osakastasolla maksimaalinen verovapaa osinko aleni 90 000 eurosta 60 000 euroon. Samalla pääomatuloveroprosentti kiristyi 28 prosentista 30 prosenttiin ja muuttui progressiiviseksi. Verouudistuksille saattaa olla luvassa myös jatkoa. Valtiovarainministeriö on asettanut 20.12.2011 elinkeinoverotuksen asiantuntijaryhmän, jonka tehtävänä on pohtia pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa luvattua verotuksen kehittämiseen tähtäävää selvitystyötä. Pohdinnan alla ovat muun muassa konserniverouudistus, tulolähdejaon poistamisen mahdollisuudet, yritysten tappiontasausjärjestelmän laajentaminen ja kansainväliset voitonsiirtoon liittyvät kysymykset. (Alhola 2012, 10.)

Verosuunnittelu ei ole yksinkertaista, koska on olemassa monia eri vaihtoehtoja vaikuttaa verosuunnitteluun. Verottajan tulkinnat ja verolait on otettava huomioon päätöksenteossa ja turhien verojen maksamista halutaan myös yleensä välttää. Toisaalta yrityksen tulos halutaan saada omistajille mahdollisimman lievin veroseuraamuksin. Lisäksi päätöksentekijän on osattava huomioida mahdollisuuksien lisäksi myös riskit, joita eri vaihtoehtoihin liittyy. (Koponen 2010, 14). Lisäksi jokainen yritys ja jokaisen yrittäjän tilanne on aina erilainen. Tämän vuoksi yhteen yritykseen tehty verosuunnitelma ei toimi toisessa yrityksessä, eikä yhden kerran käytetty vaihtoehto välttämättä toimi toista kertaa.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda case-yritykselle toimiva verosuunnittelumalli. Malli rakentuu tutkimalla eri verosuunnittelukeinoja, joiden avulla pystytään vaikuttamaan case-yrityksen verotettavaan tuloon. Opinnäytetyössä otetaan huomioon myös omistajaosakkaan näkökulma, koska omistajan henkilökohtainen verotus on tärkeää pienissä, yhden osakkaan osakeyhtiöissä. Case-yrityksessä on yksi omistajaosakas, joten muita osakkaita ei tarvitse ottaa huomioon verosuunnittelukeinoja tutkittaessa. Pienissä yrityksissä vero- ja tilinpäätössuunnittelu on usein jätetty tilitoimiston hoidettavaksi eikä varsinaisia verosuunnitelmia ole tehty. Case-yrityksessä tilinpäätössuunnittelua on harjoitettu sekä tietoisesti että tiedostamatta verovuoden aikana tilitoimiston apua käyttäen. Lisäksi case-yritys on saanut apua tilitoimistosta myös verotuksellisiin kysymyksiin, mutta varsinaista verosuunnitelmaa ei ole tehty.

Opinnäytetyössä selvitetään myös, miten osakeyhtiöitä verotetaan, mitkä voivat olla yrityksen verosuunnittelun tavoitteita ja mitä riskejä verosuunnitteluun liittyy. Teoriaosuudessa on tarkoitus käsitellä vain sellaisia verosuunnittelun keinoja, joita voidaan hyödyntää case-yrityksen verosuunnitelmassa. Koska seuraavan viiden vuoden aikana case-yrityksen omistajayrittäjä ei ole jäämässä eläkkeelle eikä hän ole myymässä yritystään, ei opinnäytetyössä käsitellä yritysjärjestelyitä. Yritykseen ei ole tarkoitus ottaa muita osakkaita kyseisen aikavälin aikana, joten omistuksen hajauttamistakaan ei käsitellä teoriaosuudessa.

Opinnäytetyössä on tarkoitus käsitellä välittömien verojen vaikutuksia eli verojen, jotka määräytyvät yrityksen omien tulojen perusteella. Tämän vuoksi esimerkiksi rakennusosalalle vuonna 2011 tullutta käännettyä arvonlisäverovelvollisuutta ei käsitellä opinnäytetyössä.

1.3 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä kokonaisvaltainen tiedonhankinta ja sen pyrkimyksenä on löytää tai paljastaa tosiasioita, ei niinkään todentaa jo

olemassa olevia väittämiä (Hirsjärvi, Remes & Saajavaara 2009, 161). Teorian käytöllä on tärkeä merkitys tutkimuksessa, ja se korostuu erityisesti kvalitatiivisessa tutkimuksessa, jossa havainnointi perustuu tutkijan henkilökohtaisiin havaintoihin (Vilkkä 2006, 79). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistosta ei tehdä päätelmiä yleistettävyyttä ajatellen. Tutkimalla yksityistä tapausta tarpeeksi tarkasti saadaan kuitenkin selville, mikä ilmiössä on merkittävää ja mikä siinä toistuu yleisellä tasolla tarkasteltaessa. (Hirsjärvi, Remes & Saajavaara 2009, 183.)

Tutkimusaineistona käytetään alan kirjallisuutta, -lehtiartikkeleita sekä internet-lähteitä. Ajankohtaiset verotiedot on saatu Internet-osoitteesta www.vero.fi ja ajankohtainen lainsäädäntö oikeusministeriön maksuttomasta Internet-palvelusta osoitteesta www.finlex.fi. Koska verouudistuksia on tapana tehdä vuosittain, on tarkoituksen mukaista käyttää mahdollisimman uusia lähteitä. Tarkoituksena on käyttää viimeisimmän osakeyhtiölain nykyaikaistamisen (vuonna 2006) jälkeen ilmestyneitä teoksia sekä lehtiartikkeleita. Aineiston keuruun ja analysoinnin jälkeen tuloksia kuvataan sanallisesti sekä laskutoimituksilla.

2 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen, jonka tulovero määräytyy vuonna 2012 24,5 %:n suuruisen yhteisöverokannan mukaan (Verohallinto 2012b). Osakeyhtiöön voidaan jättää voittovaroja kyseisen verokannan mukaisella verotuksella. Koska osakeyhtiö on aina erillinen juridinen henkilö, on sillä omistajiensa varoista ja veloista erilliset varat ja velat. Osakkaiden ja yhtiön välisten tulonsiirtojen on oltava myös markkinaehtoisia. Aihetta käsitellään tarkemmin kappaleessa 3.3 Verosuunnittelun riskit, peitelty osingonjako -otsikon alla. Koska osakeyhtiön verokanta on verraten alhainen, soveltuu osakeyhtiö hyvin laajamittaisen toiminnan ja tulorahoituksen turvin kasvuun pyrkivän sekä korkean tulotason omaavan yrityksen toimintamuodoksi. (Kukkonen & Walden 2011, 33–35.)

Osakeyhtiön saamaa tulo lasketaan kolmen eri tulonlähteen, elinkeinotoiminnan, maatalouden ja henkilökohtaisen (muun toiminnan) toiminnan, perusteella.

Osakeyhtiön kaikki tulot ja menot kohdistetaan johonkin näistä kolmesta tulonlähteestä. Tulonlähdejaottelulla on erityistä merkitystä tappioiden vähentämisessä, koska toisessa tulonlähteessä syntynyttä tappiota ei voi vähentää toisen tulonlähteen voitosta. Tappiot voidaan vähentää seuraavien vuosien voitollisista tuloksista siinä järjestyksessä, kun ne ovat syntyneet ja sitä mukaa, kun tuloa tulonlähteessä syntyy seuraavan 10 verovuoden aikana. Tällä perusteella osakeyhtiön kirjanpidollinen tulo voi olla tappiollinen, mutta se voi siitä huolimatta joutua maksamaan veroa. (Mähönen & Villa 2009, 77–78.)

Luonnollisen henkilön listaamattomasta osakeyhtiöstä saamien osinkojen verovapaaksi tuloksi lasketaan 9 % osakkeen matemaattisesta arvosta eli yhtiön nettovarallisuudesta osaketta kohden. Nettovarallisuuden eli matemaattisen arvon laskentaperustaksi katsotaan kaikki yhtiön varat ja velat tulonlähdejaoista riippumatta. Osingon verovapaan osuuden osalta verotus onkin yhdenkertaista (24,5 % yhteisövero). (Kukkonen & Walden 2011, 33.)

Posnerin (1992) mukaan yritysverotuksessa on taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna kysymys yrityksen nettotulon verottamisesta. Vaikka näkökulma on yksityisen liikkeenharjoittajan osalta, eikä osakeyhtiön, voidaan kuitenkin katsoa, että tulonsaajia voivat olla luonnolliset henkilöt, koska osakeyhtiön tulos jaetaan osinkoina osakkeenomistajille. Tämän perusteella osakeyhtiöverotus on tulonlähdeverotusta. Jos ajatellaan, että osakeyhtiön tarkoituksena on vain kanavoida tuottamansa voitto osakkeenomistajille, tulee yhtiön tulo verotetuksi kahteen kertaan: osakeyhtiö- ja osakkeenomistajaverovelvollisen tulona. (Mähönen & Villa 2009, 65.)

3 Verosuunnittelun tavoitteet

Verosuunnittelussa ei välttämättä ole kyse pienempien verojen vaihtoehdon valinnasta, koska päätöksenteossa on otettava huomioon muitakin kuin verotusnäkökohtia. Suunnitelmaa tehtäessä on selvitettävä eri toimintavaihtoehtojen veroseuraamukset ennen päätösten tekoa. Verosuunnittelun tavoitteena voi olla verotuksellisesti edullisten toimintavaihtoehtojen löytäminen sekä verohaittojen

ja hallitsemattomien verotustilanteiden syntymisen estäminen. Käytännössä verosuunnittelulla voidaan myös tarkoittaa maksettavien verojen minimointia pitkällä aikavälillä. Verosuunnitelman tarkoituksena on myös osoittaa verojen vaikutus eri aikavälejä koskeviin suunnitelmiin yrityksessä. (Leppiniemi & Walden 2009, 17; Knuutinen 2012, 4.)

Verosuunnitteluun liittyvät tavoitteet voivat vaihdella verovuosiakohtaisesti. Verosuunnittelun tavoitteet voivat myös liittyä seuraaviin näkökohtiin:

- veroseuraamusten ennakoiminen suunniteltujen toimenpiteiden osalta
- menettelytapojen etsiminen, joiden avulla voidaan vaikuttaa verojen määrään ja maksamisajankohtaan ja saavuttaa tavoitteet mahdollisimman edullisin veroseuraamuksin
- yrityksen rakenneratkaisujen tekeminen niin, että ne mahdollistavat liikumavaran verotettavan tulon ja nettovarallisuuden laskemisessa sekä jouston verolainsäädännön ja verotuskäytännön muutoksien varalta
- hallitsemattomien verotustilanteiden estäminen odottamattomien verolainsäädäntöjen muutosten sekä verotulkintojen myötä. (Leppiniemi & Walden 2009, 19.)

Edellä mainittujen tavoitteiden pohjalta verosuunnittelutilanne voisi olla esimerkiksi osingon määrän optimointi suhteessa yrityksen nettovarallisuuden määrään.

Osakeyhtiön voitonjaon verosuunnittelun keskeiset ongelmakysymykset on mahdollista tiivistää seuraavasti:

- palkkatulo ja luontoisedut
- osinkotulo ja pääomanpalautukset
- korko- ja vuokratulot
- luovutusvoitot osakkeiden myynnistä
- yhtiön omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen
- peitelty osinko ja veronkierto

- perheyhtiön osakkeiden arvostaminen verotuksessa
- sukupolvenvaihdoksen mahdollisuudet ja veroriskit. (Kukkonen & Walden 2011, 13.)

Yrittäjän verosuunnittelun tavoitteeksi saatetaan ottaa myös yritystulon saaminen pääomatulona verotettavaksi. Vuonna 2012 pääomatuloon kohdistuva verokanta on 30 % ja siltä osin kuin verotettavan pääomatulon määrä ylittää 50 000 euroa, veroprosentti on 32 (Verohallinto 2012a; Verohallinto 2012c). Yrityksen perustulotaso ei välttämättä ole niin korkea, että pääomatulona verottaminen olisi ansiotulojen verotusta edullisempaa. Vertailuja tehtäessä on otettava huomioon useita tilannekohtaisia tekijöitä, kuten harjoitetaanko liiketoimintaa yksin, kunnallis- ja kirkollisveroprosentti, yrityksen ulkopuolisten tulojen määrä, ansiotuloista tehtävät verovähennykset sekä yrittäjän tarve nostaa varoja yhtiöstä itselleen. Jos yhteisöverokanta on pääomatulojen verokantaa pienempi, syntyy perusvaikutelma osakeyhtiömuodon veroedullisuudesta. (Kukkonen & Walden 2011, 34–35.)

3.1 Tilinpäätössuunnittelun ja verotuksen yhteys

Lähtökohtaisesti kirjanpito ja verotus ovat kaksi erillistä järjestelmää, mutta käytännössä ne kytkeytyvät monin tavoin toisiinsa. Molemmilla järjestelmillä on myös omat lakinsa. Kirjanpitoa säätelevät kirjanpitolain (KPL) ja kirjanpitoasetuksen (KPA) lisäksi osakeyhtiölaissa (OYL), osuuskuntalaissa (OKL) ja avoimista ja kommandiittiyhtiöistä annetussa laissa (AKYL) annetut määräykset (Kirjanpito 2012). Verotusta säätelevät elinkeinoverolaki (EVL), tuloverolaki (TVL) sekä ennakkoperintälaki (EPL) ja ennakkoperintäasetus (EPA) (Tomperi 2009, 11). Tilinpäätöksen tarkoituksena on antaa informaatiota yrityksen johdon lisäksi kaikille sidosryhmille sekä eri viranomaisille. Verotettavan tulon laskennan tavoitteena on määrittää tulos, jonka pohjalta verotettava tulo voidaan määrittää veroviranomaisia ja veronsaajia varten. (Leppiniemi & Walden 2009, 17–18; Kukkonen 2010, 101–102.)

Veroilmoituksessa annettavat tiedot perustuvat pääosin kirjanpitoon, joten kirjanpidossa tehdyt ratkaisut vaikuttavat veroilmoituksen sisältöön. Useat vero-

tuksen ja tilinpäätöksen tuloksen varallisuuden laskentaa koskevat säännökset kuitenkin poikkeavat toisistaan, jolloin verotettava tulos ja tilinpäätöksen tulos eivät yleensä ole samansuuruisia. Esimerkiksi kirjanpidossa suunnitelman mukaiset poistot saattavat olla pienemmät kuin mitä verovelvollinen olisi oikeutettu vähentämään verotuksessa. (Leppiniemi & Walden 2009, 17–18; Kukkonen 2010, 101–102.) Koska case-yrityksen kirjanpidossa on tehty elinkeinoverolain mukaiset enimmäispoistot, ei poistoja käsitellä opinnäytetyön empiirisessä osuudessa.

3.2 Verosuunnittelun tasot

Verosuunnittelussa voidaan nähdä strateginen, taktinen ja operatiivinen taso. Verostrategisia suunnitelmia tehtäessä on selvitettävä, mitkä eri veromuodot saattavat aiheuttaa eroja vertailtaviin vaihtoehtoihin ja samalla on otettava huomioon eri veromuotojen yhteisvaikutus. Yleensä suunnittelun mahdollisuudet ovat suurimmat tuloverotuksessa, joihin myös tässä opinnäytetyössä keskitytään. (Leppiniemi & Walden 2009, 143.)

Strateginen verosuunnittelu

Yleensä suunnitelmaa pidetään sitä strategisempänä, mitä peruuttamattomampia vaikutuksia toteuttamisella on yritykselle. Verostrategisia valintoja ovat tavallisesti yritysmuotoa ja -rakennetta koskevat valinnat sekä yritysjärjestelyt, kuten esimerkiksi sulautuminen, jakautuminen, liiketoimintasiirto, osakevaihto, yrityskauppa, yrityksen lopettaminen ja saneeraus. (Leppiniemi & Walden 2009, 143–144.) Kuten jo kohdassa 1.2 todettiin, yritysjärjestelyt eivät ole case-yritykselle ajankohtaisia, eikä niitä käsitellä tässä opinnäytetyössä.

Taktinen verosuunnittelu

Taktisen verosuunnittelun tavoitteet edellyttävät yleensä tiettyä kirjanpidon ja verotuksen tulostavoitetta. Taktisen verosuunnittelun tavoitteena on näyttää ne keinot, joiden avulla suunnitellun kauden tavoitteisiin päästään. Tavoitteita voi-

vat olla esimerkiksi tietyn suuruinen osingonjako tai muu omistajan taloutta koskeva toimenpide, kuten osakaslaina, osakkaan puolelta annettava takaus tai omien osakkeiden hankkiminen. Myös pääomallainan koron tai lyhennyksen maksaminen edellyttävät tiettyä oman pääoman rakennetta, jonka saavuttaminen yleensä edellyttää tiettyä tavoitetulosta. (Leppiniemi & Walden 2009, 144–145.)

Jotta tavoitetulokseen päästäisiin, on tehtävä verotaktisia valintoja. Esimerkiksi omistajan yksityistalouden hoitamiseen liittyvät perusratkaisut, kuten omistajan työsuhde, osingonjakotavoitteet sekä tavoitteet tulon jakautumisesta pääoma- ja ansiotuloksi, yrityksen ja omistajan väliset muut taloudelliset suhteet (osakaslainasuhde, vuokrasuhde, kauppasuhde yms.), tilikauden valinta ja sen muuttaminen, investointien ajoittaminen ovat verotaktisia valintoja. Valinnoille yhteistä on ratkaisujen suhteellisen helppo muuttaminen. (Leppiniemi & Walden 2009, 144–145.)

Operatiivinen verosuunnittelu

Operatiivisella verosuunnittelulla voidaan käsittää kaikki toimenpiteet, joilla takainen verosuunnittelu toteutetaan. Suunnittelulla huolehditaan siitä, että yksittäisissä toimenpiteissä menetellään oikein ja tarkoituksenmukaisesti tilinpäätös- ja veronäkökulmat huomioon ottaen. Yksittäisiä toimenpiteitä ovat esimerkiksi menojen ja tulojen tosittaminen, dokumenttien ja pöytäkirjojen laatiminen sekä ohjeiden antaminen ja valvonta. (Leppiniemi & Walden 2009, 145.)

3.3 Verosuunnittelun riskit

Tulkinta veron kierroksi

Verosuunnittelussa tehdään tyypillisesti valintoja, joita voidaan pitää lainsäätäjän tarkoittamina tai vähintäänkin hyväksymänä. Sen sijaan veron kiertämisessä erilaisia valintoja toteutetaan niin, että niiden pääasiallisena tarkoituksena on ollut veron kiertäminen tai verotuksen välttäminen. Veron kiertämisellä vaiku-

tukset ovat verovelvolliselle edullisempia kuin lainsäätäjällä on tai olisi tarkoittanut. Verosuunnittelussa ja veron kiertämisessä pyritäänkin hyödyntämään verosäännösten kielelliseen muotoiluun liittyviä heikkouksia tai verojärjestelmän rakenteellisia ongelmia. (Siikarla 2007, 193; Knuutinen 2012, 4–5.)

Veronkiertosäännöksen mukaan ratkaisevaa on, tulkitaanko yrityksen toimenpiteet verojen kiertämiseksi vai onko niillä ollut verosta vapautumisen tarkoitus. Jos verovelvollisen motiivina on ollut vältellä veroja, tällä ei välttämättä ole vielä mitään merkitystä, mutta jos toimenpiteellä ei ole ollut mitään muuta tarkoitusta kuin veroilta välttyminen, voi tämä osoittautua ratkaisevaksi. (Knuutinen 2012, 4–5.)

Peitelty osingonjako

Peiteltyllä osingonjakoilla tarkoitetaan rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö on antanut osakkeenomistajilleen tai tämän omaiselle osakkuusaseman perusteella tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun avulla tai vastikkeena. Peiteltyä osinkoa voi syntyä myös tilanteissa, joissa yhtiö hankkii omia osakkeitaan taikka alentaa osakepääomaansa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa ja jakaa näin varojaan osakkeenomistajilleen osingosta menevän veron välttämiseksi. Peiteltyyn osingon tulkinta voidaan liittää myös osakkeenomistajan mahdollisuuden käyttää korvauksetta yhtiön vapaa-ajan kiinteistöä, -välineitä jne. Vastikkeettomasta edusta voi olla myös kysymys, jossa osakkeenomistajalle, joka ei ole ollut työsuhteessa yhtiöön, kustannetaan eläke. (Leppiniemi 2010a, 160; Kukkonen & Walden 2011, 212.) Peiteltyyn osingonjaon säännöstä voidaan soveltaa myös silloin, kun osakkaalle tai hänen lähiomaiselleen on maksettu palkkaa ilman, että hän olisi työskennellyt yrityksessä. Säännöstä voidaan soveltaa myös, kun osakkaalle maksetaan kuukausipalkkaa, vaikka hän olisi työskennellyt yhtiössä vain muutaman päivän kuukaudessa. (Siikarla 2007, 81.)

Jos yhtiön katsotaan jakaneen peiteltyä osinkoa, on osakkaan veronalaiseksi tuloksi katsottava käypää hintaa ja osakkaan veronalaiseksi tuloksi katsottava käyvän hinnan ja käytetyn hinnan välinen erotus. Peitelty osinko katsotaan saa-

jan, sekä fyysisen että juridisen henkilön, verotuksessa 70-prosenttisesti veronalaiseksi tuloksi. Henkilöosakkaalla peitelty osinko katsotaan veronalaiseksi ansiotuloksi. Vaikka taloudellisen edun saaja voi olla kuka tahansa osakkeenomistajan omainen, verotus kohdistetaan kuitenkin osakkeenomistajaan. Peitelty osingonjaon verotuksen tarkoituksena onkin estää osakkeenomistajien tai tämän omaiselle osakkuusaseman perusteella maksetut perusteettomat edut veronsaajien kustannuksella. (Kukkonen 2010, 132; Leppiniemi 2010a, 160–161; Kukkonen & Walden 2011, 213–214.)

4 Verosuunnittelun keinot

4.1 Nettovarallisuuden kasvattaminen

Nettovarallisuuden ja siihen liittyvien tekijöiden optimointi tuli yhdeksi keskeiseksi osakeyhtiön verosuunnittelun osaksi eriytettyyn tuloverojärjestelmään siirtymisen myötä vuonna 1993. Perustilanteessa verovapaata osinkoa saadaan sitä enemmän, mitä enemmän yhtiössä on nettovarallisuutta. Vuonna 2011 tehtävillä nettovarallisuuteen vaikuttavilla toimilla vaikutetaan kyseisen vuoden nettovarallisuuteen, joka on vuoden 2012 verovapaiden osinkojen määräytymisen pohjana. Käytännössä omistajayrittäjän tulisi selvittää nostettavissa oleva osinkojen maksimimäärä suhteessa kyseisen noston aiheuttamaan kokonaisverorasitukseen (omistajan ja yrityksen yhteinen verorasitus). Yleensä maksimaalinen verovapaa osinko kannattaa joka tapauksessa nostaa. (Kukkonen 2010, 188; Kukkonen & Walden 2011, 80.) Mikäli verovapaata osinkoa ei nosteta yhtiöstä tai sitä nostetaan vain osaksi, yhtiön nettovarallisuus kasvaa nopeammin. Tämä taas mahdollistaa suuremman verovapaan osingon jaon tulevaisuudessa. Yleensä nettovarallisuuden lisäyksen vaikutus on kuitenkin sen verran vähäinen, ettei verovapaata osinkoa kannata jättää nostamatta. (Koponen 2010, 229.)

Nettovarallisuutta suunniteltaessa on selvitettävä yhtiön varat, velat, osakaskohdittaiset oikaisut (luku 4.3.1) sekä muut nettovarallisuuteen sekä osingon verovapaan osuuden laskentaan vaikuttavat tekijät. Yhtiön nettovarallisuus saadaan vähentämällä yhtiön varoista velat. Varoiksi luetaan yhtiön käyttö-, vaihto-, sijo-

tus- ja rahoitusomaisuus sekä muut pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Nettovarallisuuteen lasketaan myös verovapaiksi katsottavat varat, mutta ei kuitenkaan laskennallisia verosaamisia. Velkana pidetään taseen vie-raaseen pääomaan merkittyjä eriä, laskennallisia verovelkoja lukuun ottamatta. Kukkosen mukaan matemaattisen arvon laskentaa voidaan havainnollistaa seuraavalla kaaviolla:

- + varat
- velat
- vastaaviin kirjatut pitkävaikutteiset menot, joilla ei ole varallisuusarvoa
- erilaiset oikaisuerät
- + käyttöomaisuuspapereiden ja -kiinteistöjen vertailuarvon ja poistamattoman hankintamenon erotus

=nettovarallisuus. (Kukkonen & Walden 2011, 33, 67–67, 81; ArvL 2 luku 2 §.)

Pääsääntönä varojen arvostuksessa voidaan pitää, että varat arvostetaan tuloverotuksessa poistamattomaan hankintamenuon. Arvo ei aina vastaa kirjanpidon arvoa. Erot arvoissa voivat johtua esimerkiksi siitä, että verotuksessa ja kirjanpidossa on tehty erisuuruisia poistoja. (Koponen 2012, 5.) Kuten jo edellä mainittiin, velat arvostetaan niiden nimellisarvoon ja ulkomaanrahan määräiset velat yleensä tilinpäätöspäivän kurssiin (Tomperi 2009, 168).

Nettovarallisuutta voidaan kasvattaa jättämällä voittovaroja yhtiöön, lisäpääoman sijoittamisella, muuttamalla pääomalaina osakepääomaksi, pidättäytymällä mahdollisista arvonalennuksista ja muuttamalla yhtiön omistamaa varallisuuden lajia. Osakkaan yhtiöstä nostamien palkkojen pienentäminen tai lisääminen vaikuttaa nettovarallisuuteen, tosin ei kovinkaan merkittävästi. Nettovarallisuuden kasvattaminen oli vielä vuonna 2011 optimaalista siihen asti, kunnes osakkaan osuus varoista oli miljoona euroa. Tämän jälkeen nettovarallisuuden lisääminen ei välttämättä enää kasvattanut verovapaata osinkoa osakastaholla. (Kukkonen & Walden 2011, 81–82.) Kukkosen ja Waldenin laskelma perustuu siihen, että vuonna 2011 yksityishenkilön listaamattomasta yhtiöstä saama

osinko oli verovapaata tuloa, mikäli se ei ylittänyt osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettua 9 prosentin vuotuista tuottoa. Verovapaita osinkoja pystyi kuitenkin nostamaan enintään 90 000 euroa vuodessa. (Tomperi 2009, 46.)

Vuonna 2012 verovapaita osinkoja voi nostaa enintään 60 000 euroa (Verohallinto 2012d). Tämä johtaa siihen, että vuonna 2012 nettovarallisuuden kasvattaminen olisi Kukkosen ja Waldenin laskelman mukaan kannattavaa enää 666 667 euroon saakka ($9\% \cdot 666\,667\text{ €} = 60\,000\text{ €}$), minkä jälkeen se ei enää kasvattaisi verovapaata osinkoa osakastasolla.

Aiempi verovapaa määrä (90 000 €) edellytti 1 000 000 euron osakkeiden matemaattista arvoa, mutta uusi 60 000 euron enimmäismäärä saavutetaan osakkeiden 666 667 euron matemaattisella arvolla. Useimmissa osakeyhtiöissä osakkeenomistajan osakkeiden matemaattinen arvo jää kuitenkin tätä rajaa pienemmäksi, joten enimmäismäärän alentamisesta ei aiheudu haittaa. Mikäli osakkeiden matemaattinen arvo alittaa 666 667 euroa, ei myöskään pääomatulona verotettavaa osinkoa voi muodostua. (Ojala 2011, 35.) Matemaattisen arvon laskeminen käsitellään tarkemmin luvussa 4.2 ja osinkotulojen muodostuminen luvussa 4.3.1.

Nettovarallisuuden perusteella lasketaan matemaattinen arvo, jota käytetään luonnollisen henkilön saaman osingon jakamisessa pääomatulo-osinkoon ja ansiotulo-osinkoon. Nettovarallisuus on pohjana myös osakkeen vertailuarvoa laskettaessa. (Immonen, Ossa & Villa 2011, 186.) Syrjän (2010, 56) mukaan nettovarallisuus kuvaa yritykseen sitoutuneen oman pääoman määrää ja käytännössä määrää omistajan yrityksestään saaman tulon veroasteen.

4.2 Osakkeiden matemaattinen arvo

Kokonaisuutena tarkasteltuna elinkeinotulon jakaminen verovapaaksi ja veronalaiseksi tuloksi jakautuu kolmeen vaiheeseen: yhtiön tulon ja osakkaan osingon muodostumiseen, tämän tulon jakoperusteen määrittämiseen ja osingon jakamiseen verovapaaseen osaan, pääomatulo-osaan ja ansiotulo-osaan

laskentaperusteen, laskentakorkokannan ja verovapaan määrän maksimin nojalla. (Kukkonen & Walden 2011, 67.)

Osingon verovapaa osa (pääomatulo-osa) määritellään osakkeen matemaattisen arvon perusteella. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan laskettua jakamalla edeltävän vuoden tilinpäätöksen mukainen tarkistettu nettovarallisuus yhtiön ulkona olevilla osakkeilla. (Kukkonen & Walden 2011, 66–67.) Osakkeiden ulkona oleminen tarkoittaa, että osake ei ole yhtiön hallussa (hankittu tai lunastettu yhtiölle tai rekisteröity yhtiölle maksuttomalla osakeannilla) (Immonen ym. 2011, 183). Osakkeen matemaattisen arvon lopullista määrää laskettaessa on myös otettava huomioon osakaskohtaiset vähennykset (luku 4.3.1). Yleensä juuri näillä vähennyksillä on pienissä yhtiöissä suuri merkitys nettovarallisuuden ja verovapaan osingon muodostumiseen. (Kukkonen & Walden 2011, 67.)

4.3 Voitonjakotavat

Osakeyhtiön varoja voidaan jakaa osakkeenomistajille vain osakeyhtiölain sallimissa rajoissa ja ehdoilla, jotka on määrätty OYL 13 luvussa: voitonjakona eli osinkona ja jakamalla varoja vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääomaa alentamalla, hankkimalla tai lunastamalla omia osakkeita ja yhtiön purkamisella ja rekisteristä poistamalla. Laitonta varjojenjakoa ovat kaikki muut liiketapahtumat, jotka vähentävät yhtiön varoja tai lisäävät velkoja ilman liiketaloudellista perustetta. (Leppiniemi 2010a, 54–55.)

4.3.1 Osingonjako

Yhtiöoikeudellisesti voitonjakona pidetään osinkoa ja varojen jakamista vapaan oman pääoman rahastosta. Varojen jakamisen tulee perustua yhtiön viimeksi vahvistettuun ja tarkastettuun tilinpäätökseen. Jakopäätöksessä on otettava huomioon yhtiön maksukyvyyn riittävyys. Voittovarojen jaosta päättää yhtiökokous hallituksen esityksen mukaisesti. Osakeyhtiölain vähemmistöosuuden säännökset muodostavat kuitenkin poikkeuksen, joiden perusteella osinkoa on jaettava vähintään puolet tilikauden voitosta, mikäli vähintään 10 % osakkeista omistavat osakkeenomistajat niin vaativat. Vähemmistöosinko ei voi kuitenkaan

ylittää 8 %:a yhtiön omasta pääomasta. Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä vähemmistöosingosta toisin kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella. (Leppiniemi & Walden 2009, 306.)

Yksityishenkilön listaamattomasta yhtiöstä saama osinko voidaan verottaa pääomatulona, verotettavana ansiotulona tai se voi olla verotonta tuloa. Osinko on verotonta tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettua 9 %:n tuottoa. Mikäli osingot ylittävät 60 000 euroa on osingoista 70 % veronalaista pääomatuloa ja 30 % verotonta tuloa. 60 000 euron raja on verovelvolliskohtainen eli eri osingonjakajilta samana vuonna saadut pääomatulo-osingot lasketaan yhteen. Jos osinko ylittää osakkeen matemaattiselle arvolle lasketun 9 %:n tuoton, on sen ylimenevästä osasta 70 % ansiotuloa ja 30 % verotonta tuloa osingonsaajalle. (Verohallinto 2012d.)

Koska ansiotuloja verotetaan progressiivisen veroasteikon mukaan, ansiotulo-osinkojen verorasitus vaihtelee osingonsaajakohtaisesti riippuen veronalaisten ansiotulojen kokonaismäärästä. Mikäli ansiotulot ovat vähäiset, osingon verottaminen ansiotulona saattaa olla edullisempaa kuin pääomatulona verottaminen. (Leppiniemi 2010a, 56.) Osinko katsotaan sen verovuoden tuloksi, jonka aikana osingonjakopäätös on tehty ja oikeus osinkosaamiseen syntynyt (Verohallinto 2012i).

Osakaskohtaiset oikaisut

Yrittäjäosakkaan osakkeiden matemaattista arvoa oikaistaan tarvittaessa ennen osinkojen jakamista pääoma- ja ansiotulo-osinkoihin. Lainan ottaminen osakeyhtiöstä eli osakaslaina verotetaan pääomatulona. Osakaslaina alentaa lainan nostaneen osakkaan tai hänen perheensä mahdollisuuksia saada verovapaata osinkoa. Osakaslaina vähennetään osakkeiden arvosta, jos osakas tai hänen perheensä omistaa vähintään 10 % yhtiön osakkeista tai äänimäärästä. Myös yhtiön varoihin kuuluvan, osakkaan tai hänen perheensä käytössä olevan asunnon arvo alentaa verovapaan osingon määrää. Asunnon arvo vähentää osak-

keiden matemaattista arvoa, jos yrittäjäosakas ei ole työntekijälain mukaan työsuhteessa yhtiöön. (Koponen 2010, 234–235; Verohallinto 2012e.)

Työpanososinko

Osinkoa ei aina veroteta normaalien osinkoverotusta koskevien säännösten mukaan. Jos osingon jakoperusteena on osingonsaajan tai tämän intressipiiriin kuuluvan henkilön työpanos, verotetaan osinko palkkana tai työkorvauksena. Työpanososinko verotetaan sen henkilön tulona, jonka työpanos on kyseessä. Työpanososinko verotetaan, kuten työntekijälle maksettu palkka tai työkorvaus ja koko määrä on työntekijän veronalaista, progressiivista verotettavaa tuloa. Osinko ei ole työpanososinkoa pelkästään sen johdosta, että osingon jakaneen yhtiön tulos on kertynyt mahdollisesti yksinomaan osingonsaajan (tai tämän intressipiiriin kuuluvan henkilön) työskentelyn perusteella. Työpanososinkoa koskevien säännösten tarkoituksena on estää työpanokseen perustuvan tulon muuntamista kevyemmin verotetuksi osinkotuloksi. (Koponen 2012, 5–6; Verohallinto 2012j.)

Säännöksiä sovelletaan vain muun kuin julkisesti noteeratun yhtiön jakamaan osinkoon. Työpanososinkoon liittyy myös ennakonpidätysvelvollisuus ja velvollisuus suorittaa palkan perusteella työnantajan sosiaaliturvamaksu. Yhtiö voi kuitenkin vähentää jakamansa työpanososingon verotuksessaan. (Koponen 2012, 6; Verohallinto 2012j.)

Osingon jakoperuste voidaan määritellä joko osakeyhtiölain säännösten mukaisesti tai se voi olla määritelty yhtiöjärjestyksessä, yhtiökokouksen päätöksessä, osakassopimuksessa tai muussa sopimuksessa. Työpanososingon kannalta ei ole merkitystä, missä osingonjaosta käytetty jakoperuste on määrätty. (Verohallinto 2012j.)

Väliosinko

Jos osatilikaudelta jaetaan osinkoa eli väliosinkoa, on laadittava välitilinpäätös eli osatilikauden tilinpäätös. Väliosingon jakaminen edellyttää välitilinpäätöksen lisäksi jaettavissa olevan vapaan oman pääoman olemassa oloa ja riittävää maksukykyä. Välitilinpäätöksen tulee sisältää samat osat kuin varsinainen tilikaudenpäätös: tase, tuloslaskelma, mahdollinen rahoituslaskelma ja liitetiedot. Vertailutietoina esitetään edellisen täyden tilikauden tiedot sekä mahdollisesti edellisellä tilikaudella tehdyn osatilikauden tilinpäätös. Myös välitilinpäätös on tilintarkastettava, mikäli yhtiö lain mukaan tilintarkastusvelvollinen. (Leppiniemi 2010a, 57.)

Varojenjaon verovuoden jaksotusta suunniteltaessa voi väliosingonjaolla olla oleellinen merkitys: Väliosingon avulla voidaan jakaa varoja myös kuluvan tilikauden aikana syntyvistä voitoista. Tällä mahdollisuudella voi olla merkitystä esimerkiksi yhtiön ensimmäisen tilikauden aikana tai konserniyhtiöiden voittovarojen kertymistä suunniteltaessa. (Leppiniemi & Walden 2009, 307.)

4.3.2 Osakepääoman alentaminen

Osakeyhtiön pääoman alentaminen voidaan suorittaa osakeyhtiölain 14 luvussa säädetyillä seuraavilla tavoilla: jakamalla varoja osakkeenomistajille (esimerkiksi osinkona), siirtämällä alentamisesta saatuja varoja vapaan oman pääoman rahastoon tai kattamalla tappioita, joihin yhtiön vapaa oma pääoma ei riitä. Yhtiöoikeudellisesti osakepääoman alentaminen on hankalaa. Alentamisessa on noudatettava osakeyhtiölain 14 luvussa säädettyä velkojainsuojamenettelyä. Osakepääoman alentaminen aiheuttaa yleensä myös määräaikaisen, kolmen vuoden pituisen, varojenjakokiellon, jonka aikana vapaasta omasta pääomasta ei voida jakaa varoja. Mikäli osakepääoma halutaan myöhemmin palauttaa, liittyy palauttamiseen peitelty osingon riski. Oman pääoman palauttamiselle tulee olla verotuksesta riippumaton taloudellinen peruste. (Leppiniemi 2010a, 60–61.)

4.3.3 Omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen

Osakeyhtiö voi tarjoutua ostamaan eli hankkimaan omia osakkeitaan. Lunastamistilanteessa osakkaan on luovutettava osakkeensa yhtiölle. Julkisesti noteeraamaton osakeyhtiö ei kuitenkaan voi hankkia tai lunastaa kaikkia osakkeitaan. Hankkiminen ja lunastaminen voidaan toteuttaa joko alentamalla osakepääomaa tai käyttämällä yhtiön jakokelpoista vapaata omaa pääomaa. Ellei osakepääomaa alenneta, on kysymys varojenjaosta, jonka tulee tapahtua yhtiön jaettavissa olevan vapaan oman pääoman puitteissa eikä toimenpide saa vaarantaa yhtiön maksukykyisyyttä. (Leppiniemi 2010a, 62–63.) Maksukykyisyyttä arvioitaessa on huolehdittava taseen vastattavaa-puolen oman pääoman jakokelpoisten varojen riittävydestä. Yhtiö voi olla vakavarainen, mutta kassavarojen vähyyden saattaa johtua esimerkiksi tehdyistä investoinneista. Maksuvalmiutta voidaankin turvata ottamalla laina osakkeiden maksamiseen. (Rekola-Nieminen 2012.)

Yhtiön hallituksen on arvioitava ostettavien ja lunastettavien osakkeiden hinnan oikeellisuus. Alihintainen kauppa voi johtaa lahjaverotukseen ja ylihintainen kauppa saatetaan katsoa peitellyksi osingonjaoksi. (Rekola-Nieminen 2012.)

Kun yhtiö hankkii osakkeita kaikilta osakkailta omistusosakkuuksien suhteessa, on kysymyksessä muu kuin suunnattu osakkeiden hankkiminen. Suunnatussa hankkimisessa tulee olla yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, joka voi olla esimerkiksi yhtiön toiminnan jatkuvuuden turvaaminen. (Rekola-Nieminen 2012.) Omien osakkeiden suunnattuun hankkimiseen vaaditaan aina kaikkien osakkeenomistajien suostumus (OYL 15 luku 6 §).

Yhtiö voi luovuttaa edelleen, mitätöidä tai pitää hankkimansa osakkeet (Leppiniemi 2010a, 63). Jos osakkeita ei ole tarkoitus myydä edelleen, on usein järkevää mitätöidä osakkeet. Ennen mitätöimistä suoritettavissa osingonjaoissa lasketaan nettovarallisuus per osake vain ulkona oleville osakkeille. Osakkeiden mitätöimiselle ei ole ajallista takarajaa, mikäli ne on hankittu osakeyhtiölain säädöksiä noudattaen. (Rekola-Nieminen 2012.) Jos yhtiön hallussa olevat

osakkeet luovutetaan edelleen, on kysymyksessä osakeanti (Tomperi 2011, 93).

4.3.4 Voitonjakovaihtoehtojen verotaso

Vuoden 2005 alusta voimaan tullut verouudistus muutti pienten yhtiöiden ja omistajayrittäjien voitonjaon verosuunnittelua. Verollisten osinkojen osittainen kahdenkertainen verotus on lisännyt haluja muuntaa yhtiön voitto muiksi pääomatuloiksi kuin osingoiksi. Tältä osin osakkeiden osittaismyynti tai -lunastus voi tulla kysymykseen tai kiinteistöjen siirtäminen yhtiöittämissä kautta keskinäiseen kiinteistöyhtiöön. Osakas voi myös esimerkiksi nostaa osinkoa ja lainata rahat takaisin yhtiölle. (Kukkonen & Walden 2011, 87.)

Nykyisen verojärjestelmän ongelmat näkyvät erityisesti pienyhtiöissä, joissa ei ole merkittävää nettovarallisuutta. Normaalitylanteessa yrittäjän on elätettävä itsensä ja mahdollisesti perheensä, joten yrityksestä on saatava tietty määrä tuloa jotakin kautta. Jos osakkaalla ei ole muita vaihtoehtoja saada pääomatuloja kuin osinkoja (ei vuokrattua kiinteistöä tai lainaa yhtiölle), jää varojen nostovaihtoehtoiksi ainoastaan osinko ja palkka. Osakkeiden myyminen ei välttämättä ole varteenotettava vaihtoehto, jos ostajia ei ole ja omistus halutaan pitää perhepiirissä. Käytännön tasolla pääosa listaamattomien yhtiöiden osingoista on nimenomaan ansiotulo-osinkoja, joten pienimmät yritykset eivät käytännössä hyödy yhdenkertaisen verotuksen mallista. (Kukkonen & Walden 2011, 87–88.)

Palkkaa nostettaessa on huomattava, että siitä menee aina vähintään sotumaksu sekä mahdollisesti muita sivukuluja. Pelkästään palkkaa nostettaessa jää yrittäjyyden kannustin syntymättä, koska verotuksellisesti ollaan samassa tasossa kuin tavallinen palkansaaja. Yhtiössä toimivan YEL-osakkaan kohdalla palkanmaksu alentaa yleensä hyvin merkittävästi veroja ansiotulo-osinkojen nostamiseen verrattuna. Ansiotulo-osinko on osittain kahdenkertaisen verotuksen ja palkka pääosin yhdenkertaisen verotuksen kohteena. Vuokran, osingon tai palkan sijasta omistajayrittäjä voi saada yhtiöstä myös korkotuloa, jos osakas rahoittaa yhtiön toimintaa lainan muodossa. Tällöin tuotto saadaan yhdenkertaisen verotuksen piiriin. (Kukkonen & Walden 2011, 88.)

Omistusjärjestelyt

Mikäli tavoitellaan mahdollisimman suurta verovapaata osinkoa yrityksestä, voi omistuksen hajauttamisesta perheen sisällä olla hyötyä. Omistusjärjestelyissä on kuitenkin otettava huomioon mahdolliset luovutusvoitto-, varainsiirto-, ja lahjaveroseuraamukset, mikäli osakkeiden omistuksia muutetaan. (Koponen 2010, 231.) Omistusjärjestelyitä ei kuitenkaan tulla käsittelemään tässä opinnäytetyössä, koska ne eivät ole ajankohtaisia seuraavan viiden vuoden aikana.

4.4 Tapoja vaikuttaa yrityksen tulokseen laillisin keinoin

Vaikka osakeyhtiön varoja voidaan jakaa osakkeenomistajille vain osakeyhtiölain sallimissa rajoissa ja ehdoilla, on omistajaosakkaalla myös muita tapoja nostaa yrityksensä tuloa henkilökohtaiseen käyttöön. Osakas voi nostaa vuokra- ja korkotuloja, osakaslainaa sekä erityyppisiä etuuksia, jotka useimmiten rinnastuvat verotuksessa palkkaan. (Kukkonen 2010, 137).

4.4.1 Palkanmaksu

Pienosakeyhtiön omistajayrittäjän ei ole pakko nostaa yhtiöstään palkkaa, vaan hän voi työskennellä täysipäiväisesti palkatta ja nostaa tuloa jossakin muussa muodossa. Tällaista järjestelyä ei voida tulkita peitellyksi osingoksi eikä veronkiertämiseksi VML 28 §:n nojalla. Palkaksi katsotaan EPL 13 §:n mukaan kaikenlaatuinen palkka, palkkio, etuus tai korvaus, joka saadaan työ- tai virkasuhteesta. Palkkaa ovat myös luontoisedut, työsuhdeoptiot, työsuhdelainasta saatu etu ja työnantajan maksamat vakuutusmaksut. (Kukkonen 2010, 199.)

Palkanmaksun edullisuus kannattaa selvittää. Yleensä pienillä tulotasoilla palkanmaksu on osinkojen maksua kannattavampaa, mikäli yhtiön ja osakkaan verotus halutaan optimoida. Tämä johtuu siitä, että palkka on vähennyskelpoinen meno verotuksessa, mutta osinko ei. Yhtiö joutuu maksamaan voitostaan 24,5 prosenttia veroa, jolloin palkka voi olla lievemmin verotettu. Korkeillakin tulotasoilla palkka saattaa olla lievemmin verotettu kuin ansiotulona verotettava osinko, kun huomioidaan yhtiön verotus. Kaikkien ansiotulojen määrä ja vähen-

nykset vaikuttavat luonnollisestikin siihen, mikä on osakkaan kannalta edullisinta. Listaamattomissa osakeyhtiöissä, joissa sekä yhtiön tulos että nettovarallisuus ovat pieniä, kannattaa selvittää, onko verotuksellisesti edullisempaa lisätä palkanmaksua verrattuna ansiotulona verotettavaan osinkoon. (Koponen 2010, 229–230.)

Vuodesta 2011 alkaen yrittäjien eläkelain eli YEL:n piiriin kuuluvat sellaiset johtavassa asemassa työskentelevät osakkaat, jotka omistavat yksin yli 30 prosenttia tai yhdessä samassa taloudessa asuvien perheenjäsentensä kanssa enemmän kuin puolet yhtiön osakkeista tai äänimäärästä (Ilmarinen 2012). YEL-osakkaan palkan perusteella maksetaan työntäjän sosiaaliturvamaksu (sotumaksu), joka on vuonna 2012 2,12 % (Verohallinto 2012f). YEL-osakas maksaa veroina perittävän sairausvakuutusmaksun eläkevakuutuksen perustana olevan työtulon perusteella, joten palkanmaksulla ei ole vaikutusta tämän maksun määrään (Koponen 2010, 229–230). Työtulolla tarkoitetaan yrittäjän työpanoksen taloudellista arvoa (Verohallinto 2012g). Sotumaksu maksetaan myös työperäisestä osingosta sekä kaikista muista palkkaan rinnastettavista eristä (Kukkonen 2010, 200).

Pakollisiin sosiaalikuluihin voivat kuulua sotumaksun lisäksi eläkevakuutusmaksu, tapaturmavakuutusmaksu sekä työttömyys- ja henkivakuutusmaksut (Kukkonen 2010, 200). YEL-vakuutusmaksu lasketaan työtulon pohjalta, jolloin palkka ei vaikuta maksun määrään. Vuonna 2012 alle 53-vuotiaan yrittäjän YEL-vakuutusmaksu on 22,50 prosenttia työtulosta. Maksu nousee 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta 23,85 prosenttiin, koska vanhemman yrittäjän eläkekertymäkin on suurempi. (Ilmarinen 2012.) YEL-vakuutusmaksu on pakollinen, jos yrittäjä työskentelee yrityksessä ja hän on 18–67-vuotias, yritys-toimintaa on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta ja yrittäjän arvioitu työtulo ylittää vuosittain vahvistettavan työtulon, joka on 7 105,84€ vuonna 2012 (Verohallinto 2012g).

Jos oletetaan, että yhtiön koko nettotulo jaetaan omistajayrittäjälle palkkana, yrittäjän ja yhtiön kokonaisverorasitus voidaan laskea seuraavasti: palkka =

bruttopalkka x (sotu + $m(1 - \text{sotumaksu})$), jossa m on omistajayrittäjän marginaaliverotaso. Yrittäjän ja yhtiön kokonaisverorasituksen ratkaisee sosiaalikulujen ja yrittäjän muiden ansiotulojen määrä. Palkan kokonaisverotaso voi olla alhainen, mikäli yrittäjän palkka on pieni eikä hänellä ole muita tuloja. Osakasyrittäjällä palkkatulon verotukseen vaikuttavat lisäksi tulonhankkimisvähennys ja kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. (Kukkonen 2010, 200.)

Ulkopuolinen työvoima

Rakennusalalla ostetaan useasti palveluita alihankintana, jolloin säästytään työnantajavelvoitteilta (sosiaaliturvamaksut, ennakonpidätykset, työeläkevakuutusmaksut, lakisääteinen työtapaturmavakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu ja työntekijäin ryhmähenkivakuutusmaksu). Usein houkutteleva vaihtoehto on myös työn teettäminen esimerkiksi henkilön toiminimen lukuun (Adamsson & Engblom 2011, 21).

4.4.2 Henkilökuntaedut ja vapaaehtoiset vakuutukset

Osa henkilökuntaeduista ja erilaisista vakuutuksista on kokonaan verovapaita, eikä niihin liity palkan sivukuluja. On myös olemassa etuja ja palkkioita, jotka ovat työntekijälle verollisia, mutta niihin ei liity palkan sivukuluja. Työnantaja voi näin säästää selvästi sivukulullisiin etuihin ja palkkioihin verrattuna. Valittavan palkitsemistavan kokonaisvaikutus on arvioitava toisaalta työnantajayrityksen ja toisaalta työntekijän kannalta. Arvioinnissa on otettava huomioon seuraavia seikkoja:

- suorituksen vähennyskelpoisuus ja vähennysajankohta yrityksen tuloverotuksessa
- suorituksen arvonlisäverotus
- palkitsemistavan rahoitusvaikutus työnantajayritykselle
- yrityksen ennakoperintämenettely
- työntekijän lopullinen verotus
- työntekijän sairausvakuutusmaksu

- TyEL- ja YEL-vakuutusmaksut
- työttömyysvakuutusmaksu
- ryhmähenkivakuutusmaksu
- työnantajan sosiaaliturvamaksu
- tapaturmavakuutusmaksu. (Adamsson & Engblom 2011, 21–22.)

Työnantajan tai työntekijän mielenkiinto vaihtoehtoiseen tai rahapalkkaa täydentävään palkitsemisjärjestelmään voi johtua monesta eri seikasta. Palkitsemisjärjestelmän kustannukset voivat kohdistua yrityksen asemasta omistajien varallisuusasemaan, edun arvostustaso voi alittaa sen käyvän arvon, etua ei katsota veronalaiseksi tai palkitsemistapaan ei liity kaikkia palkan sivukuluja. (Adamsson & Engblom 2011, 22.)

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota koko henkilökunnan saamaa tavanomaista ja kohtuullista etua työnantajan järjestämästä työterveyshuollosta, henkilökuntaalennuksista, merkkipäivä- tai muusta kohtuullisesta lahjasta sekä virkistys- tai harrastustoimintaedusta (Adamsson & Engblom 2011, 125).

Vapaaehtoiset vakuutukset

Yhtiö voi ottaa osakastyöntekijälleen erilaisia lisävakuutuksia lakisääteisten vakuutusten lisäksi. Tämän tyyppisiä vakuutuksia ovat vapaaehtoiset eläkevakuutukset sekä riski- ja säästöhenkivakuutukset. Eläkevakuuttamisen veroetuna on pidetty mahdollisuutta vähentää vakuutusmaksuja tämän päivän korkeasta tuloverosta ja maksaa aikanaan mahdollisesti saatavista eläketuloista alempaa veroa. Vakuuttamiseen liittyy myös verotuksen lykkäätymisetu, kun vakuutusmaksuista kertyvät tuotot verotetaan vasta aikanaan eläkesuorituksia maksettaessa. Eläkevakuutuksessa on kysymys vapaaehtoisen ja pakollisen eläkevakuuttamisen yhteensovittamisesta lykätyn palkan luontoisena eränä. Toisaalta siinä on kysymys myös pitkäaikaisesta sijoittamisesta, minkä takia aikaperspektiivi tekee verosuunnittelusta äärimmäisen hankalaa. On vaikea varmuudella sanoa, minkälainen pääoma- ja yritysverotus sekä eläkevakuutustulon verotus vallitsee esimerkiksi 10–20 vuoden päästä. Tästä syystä verotuksen lieventymi-

nen tänä päivänä voi kompensoitua verotuksen kiristymisellä myöhemmin. (Kukkonen 2010, 209.)

Yrityksen työntekijälle tai tämän omaiselle kohdistetut vapaaehtoisten yksilöllisten eläkevakuutusten maksut kuuluvat lähtökohtaisesti elinkeinotoiminnan vähennyskelpoisiin menoihin, kuten pakolliset eläkevakuutuksetkin (EVL 8 § 4 k). Työnantajan ottamien vakuutusten maksuja ei lueta tuloverotuksessa palkaksi, jos niiden yhteismäärä on enintään 8 500 euroa vuodessa. Vakuutusmaksun voi suorittaa myös yhdessä erässä, mutta jos kertamaksu ylittää 8 500 euroa, on yli menevä osuus palkkaa. Työntekijä voi vähentää verotuksessaan itse ottamansa ja maksamansa vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut vuosittain enintään 5 000 euron määrästä. Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksujen vähennys-oikeus puolittuu, jos myös työnantaja on ottanut työntekijälle vakuutuksen. Vakuutusmaksujen vähentämisen edellytyksenä on, että vakuutus on otettu EU- tai ETA-alueella toimivasta vakuutusyhtiöstä. (Kukkonen & Walden 2011, 199–200.)

Työnantajan järjestämän kollektiivisen eläketurvan maksuja ei katsota palkaksi. Kollektiivisen vakuutuksen kohteena on yleensä työntekijöistä koostuva ryhmä eikä se voi kohdistua vain yhteen henkilöön. Palkansaajan kollektiivisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksuista maksama osa on vähennettävissä hänen ansiotuloistaan enintään viiteen prosenttiin työnantajan maksamasta palkasta, kuitenkin enintään 5 000 euroa. (Kukkonen & Walden 2011, 200.)

Henkivakuutuksista vähennyskelpoisia elinkeinotoiminnantulosta voivat olla vain vakuutukset, joissa edunsaajana ovat vakuutetun työntekijät tai heidän omaisensa sekä henkivakuutukset, joissa edunsaajana on työnantajayritys (Kukkonen 2010, 210).

4.4.3 Osakas- ja lähipiirilainat

Lähipiiri määritellään osakeyhtiölaissa (8:6.2§) seuraavasti:

Yhtiön ja toisen henkilön katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai pystyy käyttämään huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa.

Osakas- ja lähipiirilainoja annettaessa on otettava huomioon yrityksen maksukykyisyys ja se, ettei toiminnalla loukata velkojia. Ainoa lähipiirilainoja koskeva säännös osakeyhtiölain 8:6.1 §:ssä liittyy toimintakertomukseen ja sen sisältöön: Toimintakertomuksessa on ilmoitettava rahalainat, vastuut, vastuusitoumukset ja lainan pääasialliset ehdot, jos lainojen ja vastuusitoumusten yhteismäärä ylittää 20 000 euroa tai viisi prosenttia yhtiön taseen omasta pääomasta. Lähipiirilainan antaminen voidaan kuitenkin harvoin katsoa olevan yhtiöoikeudellisesti täysin moitteetonta, koska OYL 13:1.3:n mukaan liiketapahtuma, joka vähentää yhtiön varoja ilman liiketaloudellista perustetta on laitonta varojenjako. Osakaslainalla tulisivat olla jokin lainanantajan harjoittaman liiketoiminnan ja voitontavoittelun kannalta perusteltu intressi. (Leppiniemi & Walden 2009, 184–185; Leppiniemi 2010a, 208–209.)

Verovuoden aikana otettua ja verovuoden päättyessä yhä voimassa olevaa osakaslainaa verotetaan lainanottajan pääomatulona. Jos osakaslainan takaisinmaksu tapahtuu viimeistään viidentenä verovuonna lainan nostamisvuoden jälkeen, ovat lyhennykset vähennyskelpoisia pääomatuloista. Jotta vähennykset voi hyödyntää, on verovelvollisella oltava pääomatuloja. Vähennyksiin sovelletaan myös alijäämähyvitystä ja pääomatulolajin tappioiden vähentämistä koskevia säännöksiä. (Leppiniemi & Walden 2009, 187; Leppiniemi 2010a, 210, 212.)

Osakaslainoihin liittyy peiteltyyn osingonjaon riski. Osakaslaina voidaan katsoa peiteltyksi osingoksi, jos sitä ei ole tarkoitukseen maksaa takaisin. Peruste edellä mainitulle päätelmälle voi olla esimerkiksi velallisen maksukyvyttömyys jo lainaa otettaessa tai lainaa ei peritä takaisin ehtojen mukaisesti ja yhtiö on luopunut sen takaisinperinnästä. (Leppiniemi 2010a, 211.)

4.4.4 Yritys yrittäjän vuokralaisena

Mikäli verosuunnittelun yhdeksi tavoitteeksi asetetaan yhtiöstä saatujen pääomatulojen maksimointi, ovat vuokrausjärjestelyt yrityksen ja yrittäjän välillä hyvä keino saavuttaa tavoiteltu lopputulos (Koponen 2003, 107). Edellytyksenä on, että yritys käyttää vuokraamiaan tiloja tulonhankinnassaan ja ettei vuokra ylitä sitä, mikä ulkopuoliselle vuokranantajalle tiloista maksettaisiin. Vuokrattavat tilat voivat olla myös osa yrittäjän asunnosta. Verotuskäytännössä on kuitenkin katsottu, että vuokratun tilan tulee olla vähintään yhden huoneen kokoinen. (Leppiniemi 2010a, 214–215.)

Vuokra on yritykselle vähennyskelpoinen meno. Mikäli yrittäjä nostaa tuloja vuokratulon muodossa, ei tuloista tarvitse maksaa kaksinkertaista veroa. Lopputuloksena on vuokratun yhdenkertainen verotus 30 prosentin progressiivisella pääomatuloveroprosentilla. (Koponen 2012, 9.)

Jos yrittäjä on hankkimassa toimi- tai varastotiloja yritystään varten, on hankinta edullisinta tehdä yrittäjän nimiin ja vuokrata tämän jälkeen tilat käypään hintaan yhtiölle. Kiinteistö on mielekästä hankkia suoraan yhtiön nimiin, mikäli kiinteistön verotusarvo ylittää hankintahinnan. On kuitenkin huomattava, että yhtiön nimiin hankittu omaisuus ei kasvata yleensä yhtiön nettovarallisuutta. Mikäli yhtiöllä on rahat hankintaan, yhtiön omaisuus pysyy samana ja vain taseen erä vaihtuu. Yhtiön käyttäessä lainarahaa omaisuuden hankintaan, pysyy yhtiön nettovarallisuus edelleen samana koska toimitilan arvo ja velka kuittaavat toisensa. (Koponen 2003,107.) Mikäli yrittäjä omistaa yrityksen käytössä olevat toimi- ja varastotilat, ne puuttuvat yrityksen nettovarallisuudesta.

Koska vuokratulo on yrittäjälle pääomatuloa, ovat myös hankintaa varten otetun lainan korot ja rahoituskustannukset (tulonhankkimiskulut) osittain vähennyskelpoisia henkilökohtaisessa verotuksessa. Jos vuokraus on alkuvaiheessa tappiollista esimerkiksi rakennuspoistojen takia, voidaan tappio vähentää muista pääomatuloista ja alijäämähyvityksenä tiettyyn määrään saakka ansiotulojen veroista. Yrittäjän nimiin hankinta voi olla järkevää esimerkiksi yrityksen myöhemmän myynnin kannalta. (Koponen 2003, 108.)

Yrittäjä voi myös vuokrata yrityksen käyttöön irtainta omaisuutta, kuten omistamiaan koneita ja laitteita. Verotuksessa vuokraus hyväksytään, jos yritys tarvitsee toiminnassaan vuokraamaansa hyödykettä, eikä siitä peritty vuokra ylitä käypää vuokratasoa. Mikäli käypää vuokratasoa ei pystytä osoittamaan, sellaiseksi katsotaan verotuksessa enintään 15 prosentin tuotto hyödykkeen hankintamenoille. (Leppiniemi 2010a, 214–215.) On kuitenkin huomattava, että yrittäjän hankkimassa, yritykselle vuokraamastaan irtaimesta omaisuudesta jää hyödyntämättä ostoihin sisältyvä arvonlisävero, mikä yleensä tekee järjestelystä kannattamattoman. Lisäksi verottaja saattaa myös katsoa järjestelyt keinotekoiseksi ja puuttua niihin. (Koponen 2003, 108.)

Työhuonevähennys

Mikäli yrittäjä tekee ansiotyötä kotonaan, mutta ei peri yritykseltään vuokraa, on hänellä mahdollisuus vähentää tulonhankkimismenoina työhuoneesta aiheutuneet kulut. Vähennyksen saaminen edellyttää, että työntekijä ei ole järjestänyt työhuonetta tai työhön liittyy huomattavasti kotona tehtäviä töitä. Työhuonevähennys myönnetään kaavamaisin perustein, kattaen vuokran, kalusteet, valon, sähkön, lämmön ja siivouksen. Vähennyksen voi saada myös suurempana, mikäli esittää selvityksen todellisesti aiheutuneista kuluista. (Verohallinto 2012h.)

4.4.5 Laina yhtiölle ja pääomalaina

Osakas voi lainata rahaa yhtiölle ilman lainsäädännöllisiä rajoitteita ja saada siitä normaalia korkoa. Lainasta on syytä laatia velkakirja ja pitää korkotasoa pankin korkotasoa vastaavana. Jos osakkaan antama laina on koroton tai sen ehdot muutoin poikkeavat markkinaehdoista, on niistä annettava KPA 2:7b §:n mukaiset liitetiedot ja varmistettava, että ne antavat oikean ja riittävän kuvan. Ylisuuren koron vaarana voi olla sen tulkitseminen peiteltyksi osingoksi. (Leppiniemi 2010b.)

Erityistilanteen muodostaa omistajayrittäjän palkkavelka. Verotuksessa tutkitaan, ettei palkkavellassa ole kysymys veron kiertämisestä eli siitä, kirjataanko

omistajalle palkkavelkaa tuloksen järjestelemiseksi. Ennakonpidätysvelvollisuus ja sotumaksujen suoritusvelvollisuus syntyy kuitenkin jo velkakirjauksen yhteydessä, ellei yrityksen maksukyvyttömyyttä pystytä osoittamaan. (Leppiniemi 2010b.)

Pääomalaina

Pääomalainalla tarkoitetaan OYL 12 luvun mukaista rahoitusjärjestelyä. Pääomalaina muistuttaa ehdoiltaan omaa pääomaa takaisinmaksun ja koron maksamisen edellytysten osalta. Sitä käytetään erityisesti vakavaraisuuden parantamisen keinona. (Leppiniemi & Walden 2009, 312.) Pääomalaina esitetään taseessa vieraana pääomana, mutta kun laaditaan laskelma siitä, onko osakeyhtiön oma pääoma negatiivinen, se saadaan sisällyttää omaan pääomaan. Pääomalainaa käsitellään verotuksessa vieraana pääomana, eikä se sen vuoksi lisää yrityksen nettovarallisuutta. Pääomalainalle voidaan sopia korko, mutta se saa olla suoritettavissa silloin, kun osakeyhtiölain mukaiset maksamisedellytykset täyttyvät. (Leppiniemi 2010a, 75.)

Pääomalainalle maksettavan koron osalta on syytä varoa, ettei sitä katsota peitellyksi osingonjaoksi. Jos pääomalaina ei ole ollut tarpeen yhtiön pääomanrakenteen vahvistamiseksi, verrataan siitä maksettavaa korkoa muista vastaavista sijoituskohteista saatuun korkoon peiteltyyn osingonjaon edellytyksiä tutkittaessa. (Leppiniemi & Walden 2009, 314.)

4.4.6 Takaus- ja vakuusprovisio

Osakeyhtiön osakas voi saada yhtiöstään tuloa myös antamalla vakuuden tai takauksen yhtiön lainasta. Perittävän palkkion tulolaji riippuu osakkaan verotuksessa vakuuden luonteesta. Yhtiön verotuksessa vakuuskorvaus katsotaan pääsääntöisesti vähennyskelpoiseksi menoksi. Korvauksen pitää kuitenkin olla kohtuullinen, ettei sitä katsota peitellyksi osingoksi. Vakuuden on oltava taloudellisessa mielessä tarpeellinen. Mikäli vakuuden arvo ylittää lainapääoman arvon, ei tältä osin voida kantaa palkkioita. Oikeuskäytäntö on katsonut osak-

kaan antaman nimivakuuden provision tai palkkion osakkaan ansiotuloksi ja omaisuusvakuuden palkkion pääomatuloksi. Vuoden 2004 verouudistuksen myötä pienosakeyhtiöiden osakkaiden intressit saada pienen nettovarallisuuden omaavasta yhtiöstä tuloa yhteen kertaan verotettuna pääomatulona kasvoivat. Tästä syystä osakkaiden omaisuuden panttaaminen yhtiön lainojen vakuudeksi onkin melko tavallista. (Kukkonen 2010, 212–214.)

4.5 Tilinpäätöstilanteet ja kuluvarasto

Tilinpäätöstä laadittaessa on yleensä tiedossa tavoitetulos, johon pyritään. Tavoitetulos voidaan määritellä tilikauden voittona tai verotettavana tulona. Tavoitetuloksen suuruuteen vaikuttaa myös osingonjaon määrä. Ellei voitonjakokelpoista omaa pääomaa ole ennestään, on voittoa näytettävä vähintään osinkoina jaettava määrä. Tilinpäätöstilanteita on yleensä kahdenlaisia: kriittisiä ja ei-kriittisiä. Kriittisessä tilinpäätöksessä yrityksellä ei ole riittävästi keinoja tavoitetulokseen pääsemiseksi, kun taas ei-kriittisessä tilinpäätöksessä vaikutusmahdollisuuksia on riittävästi. Kuluvaraston avulla yritys pystyy näyttämään haluamansa suuruista tulosta. Kuluvarastolla tarkoitetaan tilinpäätäjän käytettävissä olevia tuloksen laskemisen vaikuttamismahdollisuuksia. Kuluvarasto on sidoksissa tilinpäätöshetkeen, koska sillä on merkitystä vain tilinpäätöshetken näkökulmasta. Esimerkiksi verotuksessa poistojen ja vähennyskelpoisten varausten mitoitustapahtuu vain tilinpäätöshetken mukaan. (Leppiniemi & Walden 2009, 323; Tomperi 2009, 190–191.)

4.5.1 Tavoitetulokseen pyrkiminen

Tilinpäätöksen näyttämä yrityskuva riippuu tuloksen ja oman pääoman määrästä. Tilinpäätöksen laatiminen aloitetaan eristä, joihin tilinpäätöksen laatijalla ei ole harkintavaltaa. Tämän jälkeen kirjataan tulostavoite ja selvitetään, paljonko kuluja voidaan vielä kirjata. Koska kirjanpidon ja verotuksen tuloksilla on tiettyjä sidonnaisuuksia, seuraa tilinpäätöksen tulostavoitteesta yleensä tarve tai pakko tietyn verotettavan tulon näyttämiseen. Joskus tulostavoitetta joudutaan korottamaan verotettavan voiton tavoitteeksi, mikäli kirjanpidossa on vähennettävä useita verotuksessa vähennyskelvottomia eriä. Tulostavoitetta voidaan myös

alentaa veronalaisen voiton tavoitteeksi verovapaiden tulojen takia. (Leppiniemi & Walden 2009, 303; Tomperi 2009, 193.)

4.5.2 Kuluvaraston syntyminen

Kuluvarasto voi syntyä automaattisesti normaalin toiminnan myötä tai se voidaan hankkia. Kuluvarasto koostuu menoista, jotka tilinpäätöksessä voidaan aktivoida taseeseen tai kirjata suoraan kuluksi ja tuloista, jotka voidaan tulouttaa heti tai myöhemmin. Kuluvaraston muodostavat yleensä käyttöomaisuuden poistot, erityisesti yli- tai alipoistojen kirjaamis- sekä varausten muodostamis- ja tai purkamismahdollisuudet. Valtaosa tuloista ja menoista on kuitenkin sellaisia, joiden kirjaamisajankohtaan tilinpäätöksen laatijalla ei ole vaikutusmahdollisuuksia. Tilikauden aikana vaikutusmahdollisuudet kuluvaraston syntymiseen ovat olennaisesti suuremmat kuin tilikauden päätyttyä. Yritysjohdo voi toteuttaa tai lykätä liiketapahtumia jo päättyvän tilikauden puolella lisätäkseen poistomahdollisuuksia. On kuitenkin muistettava kannattavuus- ja rahoitusnäkökohdat, koska investoinnit sitovat rahaa ja lisäävät maksettavien korkojen määrää. (Leppiniemi & Walden 2009, 321–322; Tomperi 2009, 191–192.)

Kuluvaraston syntymiseen voidaan vaikuttaa tilikauden aikana tuottojen osalta seuraavasti: luovutaan tuloista tai lisätään tuloja, muutetaan veronalaisia eriä verovapaiksi tai päinvastoin, lykätään tuloja toimenpiteitä lykkäämällä tai päinvastoin tai lykätään tulouttamista tai päinvastoin. Kuluvaraston syntymiseen kulojen osalta voidaan vaikuttaa seuraavien toimenpiteiden avulla: lisätään meno ja/tai vähennetään menoja, muutetaan vähennyskelvottomia eriä vähennyskelvoisiksi tai päinvastoin, aikaistetaan menoja toimenpiteitä jouduttamalla tai päinvastoin, joudutetaan tai lykätään kulukirjauksia. (Leppiniemi & Walden 2009, 326.)

4.5.3 Tilikauden pituuden vaikutus

Yrityksen on laadittava tilinpäätös tilikaudeltaan, jonka pituus on normaalisti 12 kuukautta. Liiketoimintaa aloitettaessa, lopetettaessa tai tilinpäätösajankohtaa muutettaessa tilikauden pituutta voidaan pidentää tai lyhentää. Alarajaa ei ole

säädetty, mutta enintään tilikausi saa olla 18 kuukauden pituinen. (Leppiniemi 2002; Tomperi 2010, 13.) Verotus toimitetaan verovuosittain eli kaikki saman kalenterivuoden aikana päättyneet tilikaudet luetaan samaan verovuoteen. Veroilmoitus tulee kuitenkin antaa erikseen kultakin tilikaudelta. (Leppiniemi 2002.)

KHO on ratkaisussaan 2002:1 todennut, että osakeyhtiön tilikauden pituudella ei ole merkitystä jaettaessa yhtiöstä saatu osinko pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin:

Osakeyhtiön tilikauden pituudella ei ollut merkitystä jaettaessa tuosta yhtiöstä, joka ei ollut pörssiyhtiö, saatu osinko ja siihen liittyvä yhtiöveron hyvitys osingonsaajan verotuksessa pääomatuloksi ja ansiotuloksi.

Kukkosen (2010, 159) mukaan on muistettava, että mahdollisuus verovapaan osingon saantiin on aina ainutkertainen. Jos osinko jätetään jakamatta, seuraavana vuonna ei saada suoraan käyttää vanhaa jakamatonta osinkoa ilman verotusta, koska jakamaton voitto lisää tietenkin osinkoverotuksen laskentapohjaa.

Mikäli yhtiön tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta (murrettu tilikausi), saattaa yhtiökokouksella olla mahdollisuus vaikuttaa osingon nostoajankohdasta päätämällä osinkotulon verotukseen osakkeiden verotuksessa. Nostoajankohdalla voidaan vaikuttaa suoraan siihen, minkä tilinpäätöksen perusteella osakkeen matemaattinen arvo lasketaan. Jos esimerkiksi yhtiön tilikausi on ollut 1.7.2009–30.6.2010 ja osinko on ollut nostettavissa 1.11.2010, lasketaan osingon verovapaa määrä ja pääomatulo-osuus 30.6.2009 laaditun tilinpäätöksen perusteella. Tällöin osingon pääomatulo-osuuden laskentaperusteena ei ole se nettovarallisuus, josta osinko on maksettu. Mikäli murrettuja tilikausia käytetään jatkuvasti sopivien verovapaiden osinkojen laskentapohjan hyödyntämiseen, voi se johtaa veronkiertoepäilyihin VML 28 §:n yleisen veronkiertonormin perusteella. Tilikauden päättymishetki voi vaikuttaa osinkotulon verotusvuoteen, verovapaan osingon määrään sekä siihen, miten paljon osinkoa voidaan kulloinkin jakaa sekä osakaskohtaisten oikaisujen laskentaan. (Kukkonen 2010, 159–160.)

Empiirisessä osuudessa ei käsitellä tilikauden pituuden vaikutusta, koska sen muuttamiseen eikä väliosingon jakamiseen ole tarvetta case-yrityksessä seuraavan viiden vuoden aikana.

5 Case-yrityksen esittely

Lappeenrannan Laaturakennus Oy on Etelä-Karjalan alueella toimiva rakennusalan yritys. Yritys myy rakennuspalveluita, kuten uudis- ja korjausrakentamis- sekä remontoimispalveluita. Yritys on perustettu vuonna 2010 ja se työllistää omistajaosakkaan lisäksi 1–2 rakennusalan ammattilaista. Lisäksi yritys ostaa kohteidensa mukaan alihankintapalveluita muilta ammattilaisilta, kuten LVIS- ja sähkötyöt. Paikallinen tilitoimisto hoitaa yrityksen kirjanpidon, mutta laskutus sekä muut yleiset toimistotyöt hoidetaan yrityksessä itse.

Vuonna 2012 Lappeenrannan Laaturakennus Oy sai Soliditet Finlandin korkeimman, AAA®-Rating luottoluokituksen. Korkein luottoluokitus kertoo yrityksen erinomaisista talouden tunnusluvuista, positiivisesta taustasta ja maksukäyttäytymisestä sekä riittävästä toiminnan volyymistä (Soliditet 2012).

5.1 Verosuunnittelun tavoitteet case-yrityksessä

Opinnäytetyön empiirisessä osuudessa on tarkoitus käydä läpi teoriaosuudessa esiteltyjä verosuunnittelukeinoja. Näiden pohjalta on myös tarkoitus luoda toimiva verosuunnittelumalli case-yritykselle.

Vaikka case-yrityksessä ei ole tehty varsinaista verosuunnitelmaa, täytyvät strategisen, taktisen ja operatiivisen verosuunnittelun (luku 3.2) tunnusmerkit yrityksen suunnitelmissa ja tehdyissä valinnoissa. Strateginen verosuunnitelma on tehty yrityksen perustamisvaiheessa, yritysmuodon valinnan yhteydessä. Taktisen verosuunnittelun tavoitteena on näyttää ne keinot, joiden avulla tilikauden tavoitteisiin päästään (Leppiniemi & Walden 2009, 144). Yrityksessä onkin suunniteltu tavoitetulos, jota on haluttu näyttää tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitetulosta suunniteltaessa voi tavoite olla minimoida maksettavien verojen määrä eli näyttää mahdollisimman pientä tulosta. Taktisen verosuunnittelun ta-

voitteena voi olla myös esimerkiksi tietyn suuruinen osingonjako, jolloin tavoite edellyttää yleensä tiettyä kirjanpidon ja verotuksen tulostavoitetta. Operatiivisella verosuunnittelulla käsitetään kaikki ne toimenpiteet, joilla taktinen verosuunnittelu toteutetaan. Case-yrityksen osalta näitä toimenpiteitä toteuttaakin suurimmaksi osaksi kirjanpitäjä, jonka on nähtävä jokaisen liiketapahtuman vaikutus sekä tilinpäätöksessä että verotuksessa. (Leppiniemi & Walden 2009, 145.)

5.2 Verosuunnittelukeinoja case-yrityksessä

On muistettava, että tilikauden aikana vaikutusmahdollisuudet tilikauden tulokseen sekä verotettavan tulon määrään ovat suuremmat kuin tilikauden lopussa. Tämän vuoksi verosuunnittelua on mietittävä jokaisessa liiketapahtumassa ja ennakoitava tapahtumien vaikutus tilinpäätökseen.

Erityisesti rakennusalalla käytettyä osatuloutusmenettelyä olisi mahdollista käyttää case-yrityksessä. Osatuloutusta sovelletaan yleensä vähintään vuoden vieviin hankkeisiin. Lyhyemmissä hankkeissa aloitus- ja lopetuspäivien on satuttava eri tilikausille ja hankkeen on oltava yrityksen talouden kannalta merkittävä. Valmistusasteen mukaiselle osatuloutukselle on edellytyksenä myös se, että erilliskate voidaan ennakoida luotettavasti. Tämän selvittämiseksi tarvitaan tiedot hankkeen kokonaistuloista ja -menoista, tilinpäätöspäivänä suoriteperusteisesti toteutuneista menoista ja valmistusasteesta tilikauden päättyessä. (Tomperi 2011, 17.)

Pitkän valmistusajan hankkeista syntyvän tulon kirjaaminen tuotoiksi valmistusasteen mukaan saattaa vaikuttaa merkittävästi tilikauden tulokseen sekä taaseen antamaan kuvaan verrattuna siihen, että kyseisestä hankkeesta syntyvä tulo kirjattaisiin tuotoksi luovutuksen perusteella. Tämän vuoksi liitetietoista on hyvän kirjanpitotavan mukaan löydettävä selvitys käytetystä kirjausperusteesta sekä sen muutosten vaikutuksista tilikauden tulokseen ja tilinpäätöspäivän taloudelliseen asemaan. (Tomperi 2011, 18.)

5.2.1 Nettovarallisuuden kasvattaminen

Nettovarallisuutta pyritään yleensä kasvattamaan, koska mitä suurempi nettovarallisuus yhtiöllä on, sitä enemmän verovapaata osinkoa voidaan nostaa. Verovapaa osinko kannattaa yleensä nostaa, koska sen merkitys nettovarallisuuden lisääjänä on melko vähäinen. Vuonna 2012 alentunut yhteisövero kasvattaa yhtiön nettotuottoa ja sitä kautta myös yhtiön nettovarallisuutta (Ojala 2011, 35). Osakas voi myös halutessaan kasvattaa case-yrityksen nettovarallisuutta sijoittamalla lisäpääomaa yhtiöön sekä pienentämällä tai luopumalla palkkatuloista. Mikäli yhtiöstä saatu palkkatulo on omistajayrittäjälle ainoa tulolähde, on hyvin epätodennäköistä, että hän luopuisi palkkatuloista kokonaan. Case-yrityksen kannalta järkevin nettovarallisuuden kasvattamiskeino olisikin jättää osa voittovaroista yhtiöön.

Taulukon 1 esimerkissä nettovarallisuuden oletetaan olevan 30 000 euroa ja sitä pystyttäisiin kasvattamaan 20 prosenttia vuodessa nostamalla vuosittain 4 000 euroa osinkoa ja jättämällä loput voittovarot yhtiöön. Kolmantena vuotena osakas voisi nostaa jaettavan osingon miltei kokonaan verovapaana.

tilikausi	X1	X2	X3
nettovarallisuus	30 000 €	36 000 €	43 200 €
jaettavan osingon määrä	4 000 €	4 000 €	4 000 €
verovapaa osinko-osuus 9 %	2 700 €	3 240 €	3 888 €
ansiotuloa, josta 70 % veronalaista	1 300 €	760 €	112 €

Taulukko 1. Nettovarallisuuden kasvattaminen.

Case-yritykselle tehtyjen kahden tilinpäätöksen perusteella ei nettovarallisuuden kasvua juuri pystytä ennustamaan. Aikaisemmat tilinpäätökset eivät myöskään ole suoraan vertailukelpoisia, koska ensimmäinen tilinpäätös oli vajaamittainen. Nettovarallisuuden 20 prosentin kasvun ennakoitiin perustuukin tulosodotukseen, joka pystytään saavuttamaan tämän tilikauden aikana tehtävien hankkeiden sekä työntekijöiden määrän avulla.

5.2.2 Osingon ja palkan optimointi

Omistajayrittäjän palkan ja osingon välistä tasapainoa kannattaa hakea tapauskohtaisesti. Palkka on yritykselle vähennyskelpoinen meno sosiaalikuuluineen, mutta osakas joutuu maksamaan siitä ansiotuloveroa. Henkilökohtainen veroprosentti muodostuu valtion progressiivisen asteikon, kunnallis-, valtionvero sekä sairaanhoito- ja päivärahamaksun mukaan. Mikäli kuuluu kirkkoon, vaikuttaa myös kirkollisveroprosentti henkilökohtaiseen veroprosenttiin. Vaikka palkka on kokonaan veronalaista ansiotuloa saajalleen, on siitä mahdollista tehdä erilaisia henkilökohtaisia vähennyksiä.

Verottajan viran puolesta tekemiä vähennyksiä ovat muun muassa tulonhankkimisvähennys, työmarkkinajärjestöjen- ja työttömyyskassojen jäsenmaksut, pakollisten vakuutusmaksujen suoritettavat maksut, ansiotulovähennys, eläketulovähennykset, alijäämähyvytys ja työtulovähennys. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen veronalaiseen palkkatuloon lasketaan myös osinkojen verotettava ansiotulo-osa, mutta tulonhankkimisvähennykseen sitä ei lasketa. Ansiotuloista voi myös vaatia itse esimerkiksi tulonhankkimisesta johtuvien kulujen, työmatkakustannusten sekä ryhmäeläkevakuutusten maksujen vähentämistä. (Veronmaksajat 2012a.)

Osingonjako ei aiheuta sosiaalikuluja yhtiölle palkan tavoin, mutta se ei myöskään ole vähennyskelpoinen meno. Osinko on verotonta tuloa osakkaalle siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettua 9 %:n tuottoa ja sen ylimenevästä osasta on 70 % ansiotuloa ja 30 % verotonta tuloa osingonsaajalle (Verohallinto 2012d).

Palkan ja osinkotulojen edullisuutta verrattaessa on myös muistettava kokonaisverorasitus. Vaikka osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettu 9 %:n tuotto onkin verovapaata (ellei se ylitä 60 000 euroa), rasittaa sitä kuitenkin yhtiön maksama yhteisövero 24,5 %, koska osinko maksetaan verotetusta tulosta. Taulukossa 2 on esimerkkutilanne, jossa tilikauden tulos, 5000 euroa, jaetaan kokonaisuudessaan osinkoina osakkaalle. Osakkeiden matemaattinen arvo on 30 000 euroa. Osakas voi nostaa 2 700 euroa verovapaata pääomatulo-

osinkoa, jolloin ansiotulo-osingon määräksi jää 2 300 euroa. Ansiotulo-osingosta 70 % eli 1 610 euroa on veronalaista tuloa osakkaalle. Jos osakkaan ansiotuloveroprosentin oletetaan olevan 25 %, hän maksaa 402,50 euroa veroa 1 610 eurosta. Yhteisöveron osuus osinkotuloista on 24,5 % eli 1 622,52 euroa. Yhtiö ja osakas maksavat yhteensä (kokonaisverorasitus) 2 025,02 euroa veroa osinkotuloista, jolloin veroaste on 30,85 %.

osinkoja halutaan jakaa	5 000,00 €
yhtiön verotettavan tulon määrän on oltava ($5000€ / 0,755=$)	6 622,52 €
osakkeiden matemaattinen arvo	30 000,00 €
pääomatulo-osingon määrä ($9 \% \times 30\ 000€=$)	2 700,00 €
ansiotulo-osinko ($5000€ - 2700€=$)	2 300,00 €
josta veronalaista 70 % ($2\ 300€ \times 0,7=$)	1 610,00 €
Kokonaisvero:	
yhtiöllä 24,5 % ($6\ 622,52€ \times 0,245=$)	1 622,52 €
osakkaalla 25 % ($1610€ \times 0,25=$)	402,50 €
Verot yhteensä	2 025,02 €
veroaste ($2\ 025,02€ / 6\ 622,52€ \times 100=$)	30,58 %

Taulukko 2. Kokonaisverorasitus.

Vertailulaskelmia tehtäessä lopputulokseen vaikuttaa myös se, onko osakas YEL- vai TyEL-vakuutettu. YEL-osakkaan pakolliset sivukulut ovat 2 prosentin ja TyEL-osakkaalla 20 prosentin tasolla. Mikäli yrittäjäosakkaan palkka on pieni, voi siitä mennä osakeyhtiön verokantaa (24,5 %) pienempi vero. Mikäli YEL-osakkaan rahapalkka, luotoisedut ja muut ansiotulona verotettava tulo ovat noin 40 000 euroa, keskimääräinen palkasta maksettava tulovero vakuutusmaksuineen on noin 24 prosenttia. TyEL-osakkaalla vastaava raja on noin 30 000 euroa. Myös kyseisessä laskelmassa on kuitenkin otettava huomioon yhteiskunnalle menevien maksujen määrä. (Koponen 2012, 5.)

Palkan ja osittain ansiotulona verotetun osingon edullisuutta kannattaa tarkastella myös niin kutsutun rajaveroprosentin avulla. Rajaveroprosentti kertoo, kuinka paljon veroihin ja maksuihin menee lisätuloista ansiotulojen ollessa tietyllä tulotasolla. Koposen (2012) mukaan YEL-osakkaan rajavero palkasta nousee

yli 25 prosentin, kun ansiotulot ylittävät noin 15 000 euroa vuodessa. Tämän vuoksi palkka on edullisempi tapa nostaa varoja yhtiöstä, jos ansiotulot jäävät alle 20 000 euroon. Koska pienet palkkatulot ovat edullisesti verotettuja, kannattaa varakkaissakin yhtiöissä osa tuloksesta saada joko luontoisetuina tai rahapalkkana. (Koponen 2012, 5.)

Vaikka seuraavan viiden vuoden aikana case-yritykseen ei ole tarkoitus ottaa muita osakkaita, kannattaisi osakkeiden jakamista perhepiirissä kuitenkin harkita. Mikäli yrityksen verotettava tulo on suuri, mutta nettovarallisuus pieni, on verotuksen kannalta edullista, jos osakkaista on useita. Näin ansiotulo-osuus jakautuisi useampaan osaan ja progressiivisen verotuksen haitat olisivat pienemmät. (Tomperi 2009, 209.)

5.2.3 Henkilökuntaedut ja vapaaehtoiset vakuutukset

Kun yritys pitää huolta työntekijöistään, sen on helpompi pitää osaava henkilökunta yrityksen palveluksessa. Verovapaat henkilökuntaedut toimivat sekä kannusteena että etuuksina työntekijöille. Verovapauden edellytyksenä on, että etu on työnantajan tarjoamaa, edun käyttävä työntekijä on voitava tunnistaa ja työnantajan on tehtävä sopimus palveluntarjoajan kanssa (Verohallinto 2012k). Jokaisen edun kohdalla kannattaa kuitenkin selvittää verovapaus sekä vähennyskelpoisuus verotuksessa.

Case-yrityksessä olisi syytä miettiä vapaaehtoisen eläke- sekä henkivakuutuksen ottamista omistajayrittäjälle. Vapaaehtoiset eläke-, riski- ja säästöhenkivakuutukset kuuluvat pääsääntöisesti yrityksen vähennyskelpoisiin menoihin. Henkivakuutuksista vähennyskelpoisia elinkeinotoiminnantulosta voivat olla vain vakuutukset, joissa edunsaajana ovat vakuutetun työntekijät tai heidän omaisensa sekä henkivakuutukset, joissa edunsaajana on työnantajayritys (Kukkonen 2010, 210). Työnantajan ottamien vakuutusten maksuja ei katsota tuloverotuksessa palkaksi, jos niiden yhteismäärä on enintään 8 500 euroa vuodessa (Kukkonen & Walden 2011, 200).

5.2.4 Lainat sekä takaus- ja vakuusprovisiot

Osakaslaina

Osakeyhtiön osakkaalla on periaatteessa mahdollisuus nostaa yrityksestä varoja osakaslainan muodossa. Jos esimerkiksi kalenterivuoden aikana nostettu osakaslaina maksetaan pois saman kalenterivuoden aikana, ei siitä tule vero-seuraamuksia osakkaalle. Kyseisestä lainasta on kuitenkin perittävä valtiovarainministeriön vahvistamaa peruskorkoa. Mikäli osakas ei maksa lainaa takaisin saman kalenterivuoden aikana, se katsotaan hänen pääomatulokseen. Pääomatuloksi katsottavasta lainasta ei tarvitse verotussyistä periä korkoa. (Veronmaksajat 2012b.)

Osakaslaina vaikuttaa myös yhtiön nettovarallisuuteen: omasta pääomasta vähennetään osakaslaina, mikä nostaa osinkotulojen verojen määrää joka vuosi kunnes osakaslaina on maksettu. Osakaslainan takaisinmaksamiseksi voidaan myös joutua maksamaan suurempaa palkkaa tai osinkotuloja. Lainansaajalla on kuitenkin oikeus vähentää pääomatuloistaan tulonhankkimismenoina se osuus osakaslainasta, jonka hän on maksanut takaisin. Jotta osakaslainasta maksetun veron voisi saada takaisin, pitäisi hänellä olla myös muita pääomatuloja. Käytännössä osakaslainan ottajalle jää mahdollisuudeksi saada vero takaisin alijäämähyvityksenä. Alijäämähyvityksen enimmäismäärä on 1 400 euroa, mutta enimmäismäärää korotetaan 400 euron suuruisella lapsikorotuksella. Käyttämätön alijäämähyvitys vahvistetaan pääomatulolajin tappioksi, joka on mahdollista vähentää seuraavien 10 vuoden kuluessa pääomatulojen verotuksessa. (Vahtera 2012.)

Osakaslainoja nostettaessa on muistettava, että yhtiöllä on oltava riittävästi varoja lainan myöntämiseksi. Lainalle on myös oltava osakeyhtiölain mukaan liikeloudellinen peruste, sillä muutoin se katsotaan laittomaksi varojen jaoksi. Osakaslainaan liittyy myös peitellyn osingon riski.

Osakslainan vaihtoehtona voitaisiin pitää myös palkkaennakkoa, vaikka se verotetaankin osakkaalta verovuoden palkkana. Osakslaina ei ole yritykselle vähennyskelpoinen meno, toisin kuin palkka. Laina voidaan myös tulkita myyntisaamiseksi, jolloin siihen ei liity osakslainan riskejä. Jos esimerkiksi yrittäjä ostaa auton yhtiöltä ja maksaa sen kohtuullisen maksusuunnitelman mukaan yhtiölle, ei tilannetta tulkita osakslainaksi. (Vahtera 2012.)

Laina yhtiölle ja pääomalaina

Osakkaalla olisi mahdollista lisätä yrityksen omaa pääomaa sijoittamalla tai lainaamalla yritykseen rahaa. Pääomasijoitus lisäisi yrityksen nettovarallisuutta sekä vakavaraisuutta, mutta siihen ei ole tällä hetkellä taloudellista tarvetta. Yritykselle lainattaessa on myös mietittävä rahamäärän suuruuden tarvetta, ja olisi siko sekä osakkaan että yhtiön kannalta järkevämpää ottaa laina rahoituslaitokselta. Esimerkiksi suurissa lainoissa takaisinmaksuajat ovat pitkiä. Toisaalta lainan korko katsottaisiin osakkaan pääomatuloksi. Tässäkin tapauksessa pitäisi ottaa huomioon osakkaan muiden pääomatulojen määrä sekä mahdollisen alijäämähyvityksen käyttömahdollisuus.

Pääomalainaakaan ei ole yritykselle ajankohtainen, koska yritys on vakavarainen eikä pääomalainalla saavutettaisi verotuksellisia etuja. On myös huomioitava pääomalainan mahdollinen negatiivinen vaikutus yrityskuvaan.

Takaus- ja vakuusprovisio

Mikäli case-yritys tarvitsisi vakuuden rahoituslaitoslainalleen, voisi omistaja-osakas antaa lainalle vakuuden tai takauksen yhtiön lainasta. Yhtiölle vakuuskorvaus on vähennyskelpoinen meno verotuksessa ja osakkaalle omaisuusvakuuden palkkio katsotaan pääomatuloksi.

Käytännössä pienten osakeyhtiöiden osakkaat joutuvat usein antamaan omaisuuttaan ja henkilökohtaisia takauksia yrityksen luottojen vakuudeksi, varsinkin toiminnan alkuvaiheessa (Keskuskauppakamari 2012).

5.2.5 Toimi- ja varastotilojen vuokraus

Vaikka rakennusalan työt keskittyvätkin vaihtuviin työkohteisiin, liittyy työhön myös suunnittelu ja toimistotöitä. Omistajaosakkaan kannattaisi harkita työtilan vuokrausta omasta kodistaan, jolloin vuokratulot katsottaisiin osakkaan pääomatuloiksi. Verotuskäytännön mukaan vuokratun tilan tulee olla vähintään yhden huoneen kokoinen.

Mikäli osakkaan palkkatulojen hankkimisesta johtuvien kulujen määrä on tulonhankkimisvähennyistä (620 €) suurempi, vähennetään tulonhankkimiskulujen määrä veronalaisista ansiotuloista (Veronmaksajat 2012a). Tällöin vuokrauksen vaihtoehtona osakas voi vähentää tulonhankkimiskuluina työhuoneesta aiheutuneet kulut (työhuonevähennys) veronalaisista ansiotuloistaan.

Jos esimerkiksi vuokraa perittäisiin 150 euroa kuukaudessa, kertyisi yrittäjälle 1800 euroa pääomatuloja vuodessa. Vuokrasopimuksessa kannattaisi sopia myös sähkö- ja lämmityskuluista sekä esimerkiksi jätemaksuista. Mikäli yrittäjä käyttäisi oikeuttaan työhuonevähennykseen, olisi vähennys 370–740 euroa riippuen verottajan päätöksestä (katsotaanko työ koko- vai osapäiväiseksi). Mikäli osakkaan tulonhankkimisvähennyksen minimiraja (620 €) ei täyty, ei osakas pääse hyötymään työhuonevähennyksestä. Tässä tapauksessa pääomatulojen nostaminen vuokran muodossa olisi ehdottomasti järkevämpi ratkaisu osakkaan kannalta. Vuokratulot ovat myös yritykselle vähennyskelpoinen meno verotuksessa.

Case-yritys joutuu luopumaan varastotiloistaan mahdollisesti jo seuraavan kahden vuoden kuluessa. Tämän vuoksi tulisi miettiä, olisiko yrityksen järkevää vuokrata vai ostaa uudet varastotilat ja kannattaisiko ne ostaa yrityksen vai omistajan nimiin. Koska kyseessä on rakennusalan yritys, olisi mahdollista myös vuokrata tai ostaa tontti ja rakentaa varastotilat itse. Mikäli varastorakennuksesta tehtäisiin omaa käyttötarvetta suurempi, voisi yritys tai yrittäjä vuokrata tiloja muille yrityksille ja rahoittaa rakennuksesta johtuvia rahoituskustannuksia vuokratuloilla. Yritykselle vuokratulot olisivat vähennyskelpoisia muita tuloja ja yrittäjälle pääomatuloja.

6 Pohdinta

Verosuunnittelussa on otettava huomioon muitakin kuin verotusnäkökohtia ja selvítettävä eri vaihtoehtojen veroseuraamukset ennen päätösten tekoa. Verosuunnittelun tavoitteena voi olla esimerkiksi maksettavien verojen minimointi, verotuksellisesti yhtiön kannalta edullisten menettelytapojen löytäminen, hallitsemattomien veroseuraamusten estäminen tai osingon määrän optimointi suhteessa yrityksen nettovarallisuuden määrään. Yrityksen tavoitteet voivat vaihdella verovuositain ja toimintaympäristö muuttua eikä kerran tehty verosuunnitelma toimi välttämättä enää seuraavana vuonna. Myös yrittäjän elämäntilanteen muutokset sekä lähes vuosittain tapahtuvat verouudistukset tuovat verosuunnitteluun omat haasteensa riskejä unohtamatta.

Koska kaikkia verosuunnittelun tavoitteita ei pystytä toteuttamaan, on tasapainoiltava yhtiön ja osakkaan parhaan välillä. Mikäli verosuunnittelua mietittäisiin pelkästään yrityksen kannalta ja verotettava tulo haluttaisiin minimoida, kannattaisi tulosta näyttää mahdollisimman vähän. Tämä taas ei välttämättä ole osakkaan kannalta järkevin vaihtoehto, koska osakkaan toivomuksena saattaa olla mahdollisimman suuret osinkotuotot.

Jo opinnäytetyötä suunniteltaessa oli selvillä, ettei case-yrityksessä tulisi olemaan käytössä monia verosuunnittelukeinoja. Myös se, ettei seuraavan viiden vuoden aikana yritystä myytäisi tai muita yritysjärjestelyitä tulisi tekemään, rajasivat pois verosuunnittelukeinoja. Tilanteiden muuttuessa sekä omistaja-osakkaan henkilökohtaisessa elämässä että maailman taloudellisessa tilanteessa, voi tilanne olla toinen jo viiden vuoden päästä. Myöhemmin voisi tutkia esimerkiksi sitä, kuinka osakkeiden hajauttamisella perhepiirissä voitaisiin saada suuremmat verottomat osingot.

Koska case-yritys on yhden osakkaan osakeyhtiö, oli opinnäytetyössä ajateltava myös osakkaan näkökulmasta voitonjakomahdollisuuksia sekä muita laillisia tapoja, joilla osakas voisi saada lisäansioita yhtiöstä. Liitteen 1 taulukkoon on kerätty yhteenvetona kaikki verosuunnittelukeinot sekä niiden vaikutukset case-

yrittäjän ja osakkaan näkökulmasta. Taulukossa on käyty läpi osingonjako, palkanmaksu, henkilökuntaedut, vapaaehtoiset yksilölliset ja työnantajan järjestämät kollektiiviset eläkevakuutukset, takaus- ja vakuusprovisiot, osakas- ja pääomalaina, laina yhtiölle, kuluvarasto sekä toimi- ja varastotilojen omistussuhteiden vaikutus verotukseen. Case-yrittäjän verosuunnittelumalli rakentuu edellä mainittujen asioiden ympärille.

Vapaaehtoisista vakuutuksista hyötyisivät sekä yritys että osakas: osakas saa itselleen vakuutuksen, josta voi myös tehdä osittaisen vähennyksen henkilökohtaisessa verotuksessaan ja yrityksellä on mahdollisuus tehdä vähennyksiä verotettavasta tulosta. Liitteen 1 taulukossa on esitelty tarkemmin osakkaan vapaaehtoisten eläkevakuutusten vähennysoikeus.

Se, kannattaisiko osakkaan nostaa palkkaa vai osinkoja vai sopivassa suhteessa molempia, on tietysti laskettava jokaisen verovuoden kohdalla erikseen. Laskelmiin vaikuttavat omistajaosakkaan ansiotuloveroprosentti, kunnallisveroprosentti ja mahdollinen kirkollisveroprosentti sekä osakkaan mahdolliset muut osinkotulot ja ansiotulot. Palkan ja osinkotulojen edullisuutta verrattaessa on myös muistettava yhtiön ja osakkaan kokonaisverorasitus. Esimerkiksi Excel-tilin avulla olisi voinut laskea palkan ja osinkotulojen edullisuutta. Laskentamallin rakentaminen osoittautui kuitenkin niin suuritöiseksi, että jo sen ympärille olisi voinut luoda kokonaisen opinnäytetyön. Myös osakkaan yksityisyyden suojaus rajasi tarkemmat laskelmat pois opinnäytetyöstä.

Karkeasti arvioituna osakkaan kannattaa nostaa veroton osinko-osuus case-yrittäjän yrityksestä. Tämä siksi, että osakkaan ansiotuloveroprosentti on yhteisöveroprosenttia suurempi, jonka yhtiö on maksanut voitostaan eli myös jaettavista osingoista. Mikäli osakas haluaa nostaa myös ansiotuloveron alaisia osinkoja, hänen on laskettava, etteivät hänen tulojensa ylity vuoden aikana nostettujen palkkojen kanssa yhteen laskettuna. Herääkin kysymys, kannattaisiko osakkaan nostaa tulojensa ja nostaa enemmän palkkaa yhtiöstä. Näin välttyttäisiin ansiotulona verotettavien osinkojen kahdenkertainen verotus. Tulorajaa nostettaessa myös ansiotuloveroprosenttia joudutaan todennäköisesti nostamaan, jol-

loin tulos voi olla osakkaan kannalta huonompi. Lisääntyvät palkkakulut olisivat yhtiölle vähennyskelpoisia menoja ja yhtiöön jätettävät voittovarot kasvattaisivat yhtiön nettovarallisuutta.

Mikäli osakkaan ansiotuloveroprosentti ja pääomatuloveroprosentti ovat yhtä suuria tai ansiotuloveroprosentti jopa suurempi, kannattaisi etsiä ratkaisuja, joilla osakkaan pääomatulon nostomahdollisuuksia yhtiöstä voitaisiin nostaa. Osakkaan on mahdollista tehdä vähennyksiä pääomatuloista omassa verotuksessaan. On kuitenkin muistettava, että pääomatulojen noustessa yli 50 000 euroon nousee myös osakkaan pääomatuloveroprosentti 32 prosenttiin.

Osakkaalla olisi mahdollista nostaa pääomatuloja case-yrityksestä osakaslainan muodossa. Osakaslaina on tällöin otettava esimerkiksi kuluvana verovuotena ja maksettava takaisin aikaisintaan seuraavan verovuoden aikana. Lainan lyhennykset ovat lisäksi vähennyskelpoisia osakkaan pääomatuloista, mikäli hän maksaa osakaslainan takaisin viimeistään viidentenä verovuonna lainan nostamisvuoden jälkeen.

Osakas voi saada pääomatuloja case-yrityksestä myös vuokran muodossa. Työhuoneen vuokrausmahdollisuus tullaan selvittämään tarkemmin mahdollisimman nopeasti, koska osakkaan kotona tehdään töitä yritykselle. Tämä vaihtoehto on myös osakkaan kannalta järkevämpi kuin työhuonevähennyksen käyttö. Vuokraamalla työhuoneen talostaan yrityksen käyttöön, osakas saa pääomatuloja, kun työhuonevähennys laskettaisiin osakkaan tulonhankkimiskuluihin.

Tällä hetkellä case-yrityksellä ei ole tarvetta ottaa lainaa osakkaalta. Rahoituslaitoslainojen osalta yrityksellä on mahdollista saada osakkaalta vakuus tai takaus yhtiön lainasta, mikäli siihen on tarvetta. Yhtiölle vakuuskorvaus on vähennyskelpoinen meno verotuksessa ja osakkaalle omaisuusvakuuden palkkio katsotaan pääomatuloksi.

Case-yritys joutuu luopumaan varastotiloistaan mahdollisesti jo seuraavan kahden vuoden kuluessa. Liitteessä 1 on esitelty taulukkomuodossa vuokraamisen ja ostamisen vaihtoehdot osakkaan ja yhtiön kannalta. Koska kyseessä on rakennusalan yritys, on itselle rakentamisen mahdollisuus otettu huomioon taulukossa. Rakentamisessa sekä kiinteistön omistuksessa on myös otettava huomioon tontin omistus, sen vaikutus nettovarallisuuteen sekä mahdolliset arvonnkorotuksesta johtuvat myyntivoitot tonttia myytäessä. Vuokratontin vuokratulot ovat vähennyskelpoinen meno yhtiön verotuksessa.

Omistajaosakas tekee yhtiön tilikauden varsinaiset päätökset verotettavan tulon tavoitteista, jonka apuna tämä opinnäytetyö tulee toimimaan. Konkreettista hyötyä verosuunnittelumallista on kuitenkin jo kuluvana verovuotena, jonka aikana ainakin työhuoneen vuokrausmahdollisuus otetaan todennäköisesti käyttöön. Varastotilojen osalta päätöksiä ei vielä tämän verovuoden aikana tehdä. Palkan ja osingon optimointia on toki mietittävä jo kuluvan verovuoden aikana, jotta verotettava tulos olisi lähellä tavoitetulosta. Uskon, että opinnäytetyöstäni on hyötyä sekä omistajaosakkaalle että yritykselle verosuunnitelmaa tehtäessä.

Taulukot

Taulukko 1. Nettovarallisuuden kasvattaminen, s. 38

Taulukko 2. Kokonaisverorasitus, s.40

Lähteet

Adamsson, K. & Engblom, A. 2011. Työnantaja ja verosuunnittelu. Jyväskylä: Edita Publishing Oy.

Alhola, K. 2012. Verouudistuksen vaikutukset yrittäjälle ja yritykselle. Pretax Journal. Vuosijulkaisu 2012, 10.

ArvL. Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2005.

EPL. Ennakkoperintälaki 118/1996.

EVL. Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Saajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Ilmarinen. Yrittäjän YEL-vakuutus 2012.

http://www.ilmarinen.fi/Production/fi/x_pdf_liitteet_julkaisut/yrittaja_yel.pdf. Luettu 18.8.2012.

Immonen, R., Ossa, J. & Villa, S. 2011. Osakeyhtiön pääoman hallinta. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Keskuskauppakamari. 2012. Yrityksen perustajan opas 2011.

http://media.ammattinetti.fi/Yrityksen_perustajan_opas_2011_TEM.pdf. Luettu 12.9.2012.

Kirjanpito. Tilitoimisto Haukankatse Oy.

<http://www.haukankatse.com/?toiminto=7>. Luettu 6.11.2012.

Knuutinen, R. 2012. Verosuunnittelua vai veron kiertämistä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Koponen, J. 2003. Osingonjakajan verokirja. 5. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Koponen, J. 2010. Yrittäjän verokäsikirja. 4. uudistettu painos. Vantaa: Hansaprint Direct Oy.

Koponen, J. 2012. Tuloksen siirtäminen yrityksen omistajalle – Voitonjaon uudet säännöt. Taloustaito 3/2012, 5–6, 9.

KPL. Kirjanpitolaki 1336/1997.

Kukkonen, M. 2010. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. 2. uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Kukkonen, M. & Walden, R. 2011. Pk-yritysten verosuunnittelu. Helsinki: WSOYpro Oy.

Leppiniemi, J. 2002. Tilikauden muuttaminen vaatii perusteluja. Taloussanomat. <http://www.taloussanomat.fi/arkisto/2002/09/03/tilikauden-muuttaminen-vaatii-perusteluja/200224971/12>. Luettu 2.9.2012.

Leppiniemi, J. 2010a. Omistajayrittäjän verotus – tee oikein, suunnittele viisaasti. Tietosykli Oy.

Leppiniemi, J. 2010b. Osakkaan lainat yhtiöltä ja yhtiölle. Tilisanomat. <http://www.tilisanomat.fi/node/694>. Luettu 19.8.2012.

Leppiniemi, J. & Walden, R. 2009. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. 10. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Mähönen, J. & Villa, S. 2009. Osakeyhtiö IV - osakeyhtiö ja verotus. WSOYpro Oy.

Ojala, I. 2011. Hallituksen verolinjausten vaikutus yrittäjän verosuunnitteluun. Tilisanomat 5/2011, 5.

OYL. Osakeyhtiölaki 624/2006.

Rekola-Nieminen, L. 2012. Omien osakkeiden hankinta, mitätöinti ja myynti. Tilisanomat. <http://www.tilisanomat.fi/node/1794>. Luettu 2.9.2012.

Siikarla, P. 2007. Uusi osakeyhtiölaki & verosuunnittelu. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Soliditet.

<http://www.soliditet.fi/cms/soliditet/Solutions/EvaluationModels/AAARatingModel/AAADiplomas>. Luettu 8.11.2012.

Syrjä, P. 2010. Pienten osakeyhtiöiden verosuunnittelu – empiirinen tutkimus. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Väitöskirja.

Tomperi, S. 2009. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 23.–24. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Tomperi, S. 2010. Käytännön kirjanpito. 18. uudistettu painos. Helsinki: Edita Print Oy.

Tomperi, S. 2011. Kehittyvä kirjanpito. 13. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Vahtera, P. 2012. Osakaslainan ilon sekunnit surun tunnein maksetaan. Tilisanomat. <http://www.tilisanomat.fi/node/1804>. Luettu 30.9.2012.

Verohallinto. 2012a. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Henkiloverotuksen_lakimuutoksia_vuodelle\(19551\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Henkiloverotuksen_lakimuutoksia_vuodelle(19551)). Luettu 8.7.2012.

Verohallinto. 2012b. [http://vero.fi/fi-FI/Yhteisoverokanta_muuttui_vuoden_2012_alu\(19633\)](http://vero.fi/fi-FI/Yhteisoverokanta_muuttui_vuoden_2012_alu(19633)). Luettu 8.7.2012.

Verohallinto. 2012c. [http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus/Suoritukset_osakkeenomistajille_osakeyh\(10863\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus/Suoritukset_osakkeenomistajille_osakeyh(10863)). Luettu 8.7.2012.

Verohallinto. 2012d. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Veroilmoituslomakkeet_ja_tayttoohjeet/Henkiloasiakkaiden_veroilmoituslomakkeet/Osingot_listaamattomasta_yhtiosta\(11937\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Veroilmoituslomakkeet_ja_tayttoohjeet/Henkiloasiakkaiden_veroilmoituslomakkeet/Osingot_listaamattomasta_yhtiosta(11937)). Luettu 4.8.2012.

Verohallinto. 2012e. http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus. Luettu 4.8.2012.

Verohallinto. 2012f. [http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Tyonantajan_sosiaaliturvamaksu_vuonna_20\(19222\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Tyonantajan_sosiaaliturvamaksu_vuonna_20(19222)). Luettu 18.8.2012.

Verohallinto. 2012g. [http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys ja yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio ja osuuskunta/Yritys tyonantajana/ Yrittajan elaketurva\(9606\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_ yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ ja_ osuuskunta/Yritys_ tyonantajana/ Yrittajan_ elaketurva(9606)). Luettu 18.8.2012.

Verohallinto. 2012h. Henkilöasiakkaan vero-opas 2012. <http://portal.vero.fi/public/?contentid=16889&nodeid=9210#Ty%C3%B6huonev%C3%A4hennys>. Luettu 2.9.2012.

Verohallinto. 2012i. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat veroohjeet/Verohallinnon ohjeet/2012/Osinkotulojen verotus\(19821\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_ veroohjeet/Verohallinnon_ ohjeet/2012/Osinkotulojen_ verotus(19821)). Luettu 3.9.2012.

Verohallinto. 2012j. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osakkeet osingot ja peitelty osingonjako/Työpanokseen perustuvan osingon verotus\(9931\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_ veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osakkeet_ osingot_ ja_ peitelty_ osingonjako/Työpanokseen_ perustuvan_ osingon_ verotus(9931)). Luettu 30.9.2012.

Verohallinto. 2012k. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat veroohjeet/Henkilöasiakkaan tuloverotus/Verovapaat suoritukset/Työntekijän omaehtoinen liikunta ja kult\(9989\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_ veroohjeet/Henkilöasiakkaan_ tuloverotus/Verovapaat_ suoritukset/Työntekijän_ omaehtoinen_ liikunta_ ja_ kult(9989)). Luettu 7.10.2012.

Veronmaksajat. 2012a. Veronmaksajain Keskusliitto ry. <http://www.veronmaksajat.fi/omatveroasiat/vahennyksetansiotulosta2012>. Luettu 9.9.2012.

Veronmaksajat. 2012b. Veronmaksajain Keskusliitto ry. <http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/veroilmoitusohjeet/osakeyhtio2012/>. Luettu 30.9.2012.

Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Liitteet

Liite 1 Verosuunnittelun keinoja osakkaan ja yhtiön näkökulmasta case-yrityksessä

	osakas	yhtiö
osingonjako	<ul style="list-style-type: none"> - mahdollisuus verovapaaseen osinkoon (yhdenkertainen verotus) - osa osingosta ansiotuloa (kahdenkertainen verotus) 	<ul style="list-style-type: none"> - ei aiheuta sosiaalikuluja yhtiölle palkan tavoin - ei ole vähennyskelpoinen meno verotuksessa - jaettu osinko vähentää yhtiön omaa pääomaa ja sitä kautta yhtiön nettovarallisuutta, jakamaton taas päinvastoin
palkanmaksu	<ul style="list-style-type: none"> - ansiotuloa - verotus ansiotuloveroprosentin mukaan (yhdenkertainen verotus) - lisäksi sairausvakuutusmaksu ja kunnallis- ja kirkollisveromaksut 	<ul style="list-style-type: none"> - sosiaalikulujen maksuvelvollisuus - vähennyskelpoinen meno verotuksessa
henkilökuntaedut	<ul style="list-style-type: none"> - yleensä verottomia 	<ul style="list-style-type: none"> - yleensä vähennyskelpoisia menoja verotuksessa
vapaaehtoiset yksilölliset eläkevakuutukset	<ul style="list-style-type: none"> - työnantajan ottamien vakuutusten maksuja ei lueta tuloverotuksessa palkaksi, jos niiden yhteismäärä on enintään 8 500 €/vuosi - työntekijä voi vähentää verotuksessaan itse ottamansa ja maksamansa vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut enintään 5 000€/vuosi - vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen vähennysoikeus puolittuu, jos myös työnantaja on ottanut työntekijälle vakuutuksen 	<ul style="list-style-type: none"> - vähennyskelpoisia menoja verotuksessa, kuten pakolliset eläkevakuutuksetkin
työnantajan järjestämä kollektiivinen eläketurvan	<ul style="list-style-type: none"> - maksuja ei katsota palkaksi - palkansaajan maksama osa on vähennettävissä hänen ansiotuloistaan enintään viiteen prosenttiin työnantajan maksamasta palkasta, kuitenkin enintään 5 000 euroa 	<ul style="list-style-type: none"> - vähennyskelpoisia menoja verotuksessa, kuten pakolliset eläkevakuutuksetkin
takaus- ja vakuusprovisiot	<ul style="list-style-type: none"> - nimivakuuden provisio tai palkkio ansiotuloa - omaisuusvakuuden palkkio pääomatuloa - korvaustulo yhteen kertaan verotettua - peitellyn osingon riski, mikäli korvausta ei katsota kohtuulliseksi - riski yrittäjän omaisuuden menettämisestä esim. konkurssitilanteessa 	<ul style="list-style-type: none"> - vakuuskorvaus katsotaan pääsääntöisesti vähennyskelpoiseksi menoksi
osakaslaina, maksetaan sama-	<ul style="list-style-type: none"> - ei veroseuraamuksia osakkaalle - maksettava korkoa yhtiölle 	<ul style="list-style-type: none"> - lainalla tulisi olla jokin lainanantajan harjoittaman liiketoiminnan ja

na verovuonna takaisin	- peitellyn osingon riski	voitontavoittelun kannalta perusteltu intressi - korkotulot
osakslaina, maksetaan seuraavana tai viimeistään viidennenä verovuonna takaisin	- verotetaan lainanottajan pääomatulona - osakslainasta takaisin maksettu osuus mahdollista vähentää tulohankkimismenoina pääomatuloista - vähentää nettovarallisuutta, jolloin verottomien osinkojen osuus pienenee - peitellyn osingon riski	- vaikuttaa yhtiön nettovarallisuuden vähentävästi - osakkaan pääomatuloksi katsottavasta lainasta ei voi verotussyistä periä korkoa - lainalla tulisi olla jokin lainanantajan harjoittaman liiketoiminnan ja voitontavoittelun kannalta perusteltu intressi
laina yhtiölle	- korkotulot pääomatuloa	- korkokulut vähennyskelpoisia menoja verotuksessa
pääomalaina	- yhtiö ei välttämättä pysty maksamaan takaisin - korkotuloja vain, jos lainan maksamisedellytykset täyttyvät - konkurssitilanteessa muita velkoja huonompi takaisinmaksuvelvollisuus	- ei lisää nettovarallisuutta - estää selvitystilän syntymisen
kuluvarasto		- luovutaan tuloista tai lisätään tuloja - lykätään tuloja toimenpiteitä lykäämällä tai päinvastoin
toimi- ja varastotilat:		
osakas omistajana	- pääomatuloja vuokran muodossa - lainan kulut tulohankkimiskuluja, jotka mahdollista vähentää pääomatulojen verotuksessa	- vuokra on vähennyskelpoinen meno verotuksessa
yritys omistajana		- omaisuus parantaa nettovarallisuutta - poistojen mahdollisuus - mikäli yhtiöllä on rahat ostamiseen, yhtiön omaisuus pysyy samana ja vain taseen erä vaihtuu - lainalla ostettu rakennus ja laina kuittaavat toisensa nettovarallisuuden laskemisessa
osakas rakentaa	- pääomatuloja vuokran muodossa - lainan kulut tulohankkimiskuluja, jotka mahdollista vähentää pääomatulojen verotuksessa	- vuokra on vähennyskelpoinen meno verotuksessa
yritys rakentaa	- mahdollista antaa vakuus tai takaus yhtiön lainasta - omaisuusvakuuden palkkio katsotaan pääomatuloksi	- mikäli yhtiöllä on rahat rakentamiseen, yhtiön omaisuus pysyy samana ja vain taseen erä vaihtuu - lainalla rakennettu rakennus ja laina kuittaavat toisensa nettovarallisuuden laskemisessa - osakkaalta saatu mahdollinen vakuuskorvaus on vähennyskelpoinen meno verotuksessa

		<ul style="list-style-type: none"> - jos tiloja vuokrataan myös ulkopuolisille, on mahdollista saada verotuksessa vähennyskelpoisia vuokratuottoja - myöhemmin ylläpito- ja korjauskulut - poistojen mahdollisuus
yritys ostaa ulkopuoliselta	<ul style="list-style-type: none"> - mahdollista antaa vakuus tai takaus yhtiön lainasta - omaisuusvakuuden palkkio katsotaan pääomatuloksi 	<ul style="list-style-type: none"> - mikäli yhtiöllä on rahat hankintaan, yhtiön omaisuus pysyy samana ja vain taseen erä vaihtuu - lainalla ostettu rakennus ja laina kuittaavat toisensa nettovarallisuuden laskemisessa - ylläpito- ja korjauskulut - poistojen mahdollisuus - jos tiloja vuokrataan myös ulkopuolisille, on mahdollista saada verotuksessa vähennyskelpoisia vuokratuottoja - osakkaalta saatu mahdollinen vakuuskorvaus on vähennyskelpoinen meno verotuksessa
yritys vuokraa ulkopuoliselta		<ul style="list-style-type: none"> - vuokratulot ovat vähennyskelpoinen meno verotuksessa - ei ylläpito- ja korjauskuluja - helppo vaihtaa vuokrattavia tiloja (sopimuksesta riippuen) - voi joutua luopumaan hyvistä tiloista vastoin tahtoa